

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

MEGJELEN NAPONKINT PÉNTEK ES VASARNAP KIVÉTELEVEL.

Előfizetési árak:
 helyben, vagy postán küldve:
 Évesz. évre . . . 10 frt. — kr.
 Félévre . . . 5 — —
 Negyedévre . . . 2 — 50
 Egy hónapra . . . 1 — —
 Egyes szám 4 kr.

Alap szellemi részeit illető minden köz-
 oneny a szerkesztőségbe (Nagy-uj-utca
 1702. sz.) barmintve küldendő.

Előfizethető helyben:
 Felelős K. Lajos könyvkereskedésben
 és a kiadóhivatalban. (Nagy-uj-utca
 1702. sz. alatt.)

Hirdetési díj:
 Négy hasábró petti sorért 5 kr. Nagyobb
 terjedelmű a többzáró hirdetések alkü
 szerinti jutányos áron vétetnek fel. Bölyeg
 díj minden külön boigtatásért 30 kr.

Hirdetést vagy reklámot magában foglaló
 udomság sora 50 kr.

Nyilttári közlemények minden petti sora
 50 krajczár.

Hirdetések fölvetésén a szerkesztőség
 ben és kiadóhivatalban. (Nagy-uj-utca
 1702. sz. a.)

Kéziratok nem adának vissza.

ÜDVÖZLET TURINBÓL.

KOSSUTH NÖVÉRE — a „DEBRECZEN”-nek.

... Nagy kitüntetés érte szerény lapunkat: Magyarország szent asszonya, langlékü bátyjának a hontalanságban hű osztályosa, aggasztásában ápolója és jótékony nemtője. **Ruttikayné Kossuth Lujza** urhölgy is megemlékezett a »Debrecezen« ünnepeiről s a tavoli Turinből gyönyörű levelet intézett hozzánk, melynek minden sorából forró hazaszeretet árad ki s fenkölt gondolatai, tömörsége s klasszikus nyelvezete a Kossuth utóélettel irályára emlékeztetnek bennünk.

Debrecezen polgárai ezéltt harmadfél évvel, midőn Ruttikayné urhölgy városunk falai közt időzött, könnyezve csókolták meg azt az áldott kezet, mely Kossuth apánkat gondozza és ápolja. Ez az áldott kéz intézte most hozzánk az alábbi levelet, hogy osztozzék a debreczeni függetlenségi párt és a »Debrecezen« örömnépében. Meltóbb közleménnyel nem is kezdhettek meg lapunk jubilaris számát! A level így hangzik:

Turin, 22. Via dei Mille. 1893. márcz. 10.

A messze távolban, a hontalanság keservei között, csatlakozik szívem milliók érzetéhez, midőn márcz. 15-ikét, a nemzet ébredésének napját, magányomban megünneplem. E nap volt a kiinduló pont, melyből egy tömkelege az érzelmeknek indult ki s áradt szét a szívekben. — A feláldozó hősiesség lelkesedése, a megnyert csaták diadal-öröme, a testvériség s szabadság pajzsa alatt felvirágzó bájos képe a hazának, éltette az egyik részt! mig (mert az életben gyakran érintkeznek az örömek a bánattal!) gyász, fájdalom, könnyek és börtön szenvedései vegyültek a remény ködfátyolképeibe.

Mig a szabadság najnalpirjának melege fokozta az örömet a sikert élvezőkben, — türelmet s megadást öntött a szenvedők szívébe azon hit, hogy minden könny s minden sóhajuk, esz-közé fog szilárdulni a nemzeti szabadság bástyájának felépítésében.

Önök tisztelt Uraim, kik öszveköttök a márczius 15-ikének ünneplését, lapjuk keletkezése évnapijával, azon önérzettel hódolhatnak a mult emlékeinek, hogy nem csak érzelemben, de mindennapi munka és fáradozás által tartják fenn és élesztik a honszeretet szent érzelmét! — Azon óhajással küldöm Önöknek lapjukhoz szellemi ugy, mint anyagi sikert tartalmazó kívánatimat, hogy bár hazánk minden tagja neme, kora vagy társadalmi állása külömbisége nélkül igyekeznék, Önök szerint, hazája érdekeit tenni foglalkozása főpontjává.

S itt felajdul szívem! hogy miért nem mondhatom el mindezt élő szavaimmal s mért nem vihetek én is egy porszemecskét a lelkesülés erős várának építéséhez. Felújul lelkeim előtt, az Önök városában és sok számos helyeken tapasztalt szives fogadtatások képe, melyet d'ága emlékként, szeretettel ápol szívem.

Felejtethetlen három hó volt az, melyben honfitársaim szeretete környezett! — S visszaérkezvén ide, idegen emberek, idegen nyelv, idegen szokások által környezve — vesztésem érzete oly mérveket öltött, hogy elfásítá szívemet s megtörte egészségemet. Mint egy hatalmas, viruló partok között hömpölygő folyó, mely elébe rögtön gátat emelnek, — nemcsak kilép medréből, de elsepri a partján viruló kis virágokat is! — úgy ölte el hazámban élvezett örömeim vesztésének emléke az itt ott gyéren ki-nálkozó élvezeteket, — folytonos gyengélkedés között látják lelki szemeim, mint

közé a tulvilág anygala, az aranykulcs-
 csák kezében, mely megnyitandja a kes-
 keny lakkhelyet, hol a legzaklatottabb
 szív is nyugalomra talál!

Ruttikay Kossuth Lujza.

Debrecezen, márcz. 1.

Hetvenhárom éves aggastyán vagyok. Ez előtt felszázaddal, a magyar hirlapirodalmat fénykorára emelő Kossuth Lajos szárnya alatt, ifjuságon tavaszán, én is a hirlapirodalomnál foglalkoztam.

Felejtethetlen barátom, Telemi Sándortól sok ízben hallottam: »Barátom, ki a színész-nök társaságát élvezte, ezektől életében nem szabadul, — én ezt a hirlapirodalom munká-sairól is mondhatom.

Régen mult, midőn a makacs vénség a tollat kicsavarta kezeimből; de ma is rajongással csüngök a hirlap-irodalmon, figyelem-mel kísérem a hirlapok működését.

Igy elhíhetik, — hogy a »Debrecezen« 25 éves jubileumát, egyszer mert Hirlap, máskor mert Debrecezen, senki nem ünnepelehet leke-szebben, mint a czellájába rekedt:

Gróf Vay Dániel.

Negyedszázad évfordulója.

Budapest, márcz. 10.

A római kor leghíresebb szónokától, Cicerótól ered az azóta szakadatlanul idézett mondas: A történelem az élet mestere. Nos, hát mit tanít ez a mester a mi kedves Debrecezenünkről, az ő s magyar városról? Azt tanítja, hogy ez mindenkor a szabadság vá-ro sa, polgársága mindenkor a szabadság népe volt. Legfőképen pedig a két utolsó nagy nemzeti szabadságharczban, melyek mindegyikének kifoghatatlan őse-rejű éltető forrása, tápláló dajkája vala Debrecezen. Nevezetesen a mult századnak nagy szabadság-háborújában, a dicső emlékü II. Rákóczi Ferencz vezér-lete alatt, Debrecezen volt a legelső szabadság királyi város, mely a fejedelemsnek önként, nagy készséggel meghódolt, sőt a kurucz hadakat titokban már előre meghívta. E gazdag ősi város vált aztán a Rákóczi-féle hadseregnek fölszerelési és élelmezési központjává s a sebesültek fő ápoló helyévé.

A halhatatlan Kossuth Lajos kormányzó vezetése alatt 1848—49-ben folytatott legutóbbi dicsőséges szabadságharczban pedig, — midőn a vész elől kormány és országgyűlés itt lelt menhelyet és a honvédelmet rendező szilárd góczpontot, — mi je volt az óriási erő-feszítéssel vívott nemzeti küzdelemnek Debrecezen? — még mindnyájunk emlékeztében elevenen él.

És ezen városban, a magyar alföld lüktető szívében, hiven hirdeti huszonöt év óta a szabadság, függetlenség, önálló Magyarország ígét a »Debrecezen« függetlenségi hirlap, szakadatlanul figyelmeztetvén a derék polgárságot, hogy szabadságszerető, dicső őseinek hagyományai-hoz maradjon hű, a hazaszeretben szent, nagy elvekhez való ingathatlan ragaszkodásban legyen kitartó!

Egy negyedszázadnyi ily becsületes szolgálat, nagy érdem. Szívemből üdvöz-löm a »Debrecezen«-t e napon, márczius 15-én, az eszme és szabadság ünnepe! És az elmúltnál sokkal boldogabb, szerencsésebb másik 25 évet kívánok, esz-méink közeli valóságának beteljesülé-vel, neki, mert ez leszen csak igazi dia-dalma a »Debrecezen«-nek és — De-brecezennek!

Thaly Kálmán.

Apróságok a sajtóról.

Az amerikai sajtó egyik megeremetője s legmagasztosabb alakja Horace Greely, midőn halálának közeledését érezte, az emberi szegénység és az emberi dicsőségnek csaknem minden gondolható pházisain at végre a tiszta bölcsészethez ért, e szavakat írta utolsó iratá-ban mintegy örökségül a jövő hirlapirodalom-nak:

»A dicsőség pára. — A népszerűség merő véletlen. — A gazdagság elrepül. — Az egye-düli földi bizonyosság az elfeledtetés. — Senki sem mondhatja meg előre, mit hoz a holnap. — Kit ma üdvözlással fogadnak, holnap talán »feszítésmeg«-et kiáltanak. — És én mégis reményelem, hogy nevet fenmarad, hogy e lap, melynek én adtam először életet, virulni fog még akkor is, s nagyobb bölcsességgel vezet-tette, védelmére kel az igazaknak, midőn esontjaim már réz elporladtak és hogy a kö, mely porló rézemet fűdi, a tavol jövő nemze-déknek is hirdetni fogja: A New-York Tri-bune alapítója volt!«

Tudvalevő dolog, hogy Oroszországban a sajtót is bilincsek terhelik. Ott még mindég létezik az egykor európaszerzte gyűlölt czen-zura, melynek ép oly borzasztó, mint sok te-kintetben nevétség önkényéről sok szerfelett jellemző dolgot beszél el Dolgorukov Péter herczeg a »La verité sur la Russie« című művében.

Igy a többi között felhozza, hogy: Miklós czár uralkodása alatt tiltva volt Caesarról, Nerórl vagy IV. Ivánról azt irni, hogy zsar-nokok voltak. Egy közepiskolai tankönyv írja, ki valamelyik cenzura hivatalban volt alkal-mazva, a történelmi igazságot lepton-nyomon arculütö művében ezt írja: »A rómaiak azért éltek köztársasági kormányzat alatt, mivel nem voltak oly szerencsések megismerhetni egyetlen uralkodó autokracziájának áldásos befolyá-sát.«

Oroszországban a cenzura önjától még a szakácskönyvek sem menekülhetnek meg. Azokból ki kellett hagyni a »volnoi dric« szót, mivel konyhai értelmén kívül az is jelentti: »szabadszelleme.« Valaki elvesztette »Tyrann« nevű kutyáját. A cenzura nem en-gedte meg, hogy az illető azt hirdesse a la-pokban, hogy a »Tyrann« elveszett, hanem a cenzor ugy javította ki, a hirdetést, hogy egy »Fidel« nevre halló kutya veszett el.

Legszébb azonban Kovalevzkij közoktatásügyi miniszternek a moszkvai czen-zura bizottsághoz 1859-ben intézett rendelete, melyben meghagyta, hogy a lapoknak meg kell tiltani a tolvajlasok és a zsarolások felemlité-sét. E rendeletben a következő sorok fordul-nak elő: »A kormány a nyilvánossá-got teljesen haszontalannak tartja és megsérteni vélné önméltóságát, ha a sajtó által a visszaélések ellen emelt panaszoknak csak a legsekélyebb figyelmet is kölcsönöznék.«

Risum teneatis amici!

I. Napoleon elkéseredett ellensége volt a sajtónak, melyet megvetett, melynek hatalmáról és jelentőségéről azonban — ama tapasztalatok után, miket kormányzása korában a sajtóval való sokszor és buzgó foglalkozásá-val szerzett — Szent Ilonán a következő em-lékezetes szavakkal nyilatkozott: »Vannak mai napság dolgok — s a sajtó szabadság ezek közé tartozik — melyekről az ember nem döntheti el, vajjon károsak-e vagy hasz-nosak, melyeknél csak az a kérdés, vajjon el-lent bír-e állani az ember a közvélemény áram-latának A sajtószabadság megvonása alkotmá-nyos kormány alatt sértő anachronismus volna, valóságos örültség!«

A sajtó meglehet elégedve századunk ezen legtenyesebb, legátalább szellemének nyilatkozatával.

Ladomérszky Gyula,
 az »Abauy-kassai közlöny«
 f. szerkesztője.

A magyar közművelődést a napi sajtó-ban tisztességgel, hiven, becsületesen és oda-adással szolgálni: közönségnek jóval több lelki erő, önzetlenség, tiszta hazafiai érzés és olyan lelkesedés kívánatik, mely forrását nem az anyagi előnyök reményében, hanem időrl-
 időre a jól teljesített kötelesség kellemes érzetéből meríti. A napi sajtóban a közművel-
 dés zászlóvivői olyan munkát végeznek, — a melynél az évek a fővárosban duplan, vidé-
 ken pedig triplán számítanak. A »Debrecezen«
 zászlóvivői üdvözölöm, kik kötelességeiket a magyar sajtó szolgálatában mindig olyan hűen, odaadással és jól teljesítették, hogy a lap egy

negyed évszázadot át közönsége állandó párt-fogása mellett teljesíthette fontos misszióját. A jövő nemzedék lelkesedést, erőt, buzditást mér-
 ríthet ebből a nemes példából a zászlót lelke-
 sedéssel tovább vinni.

(Kolozsvár) **Kassák István**,
 az 1849-49 Történelmi lapok szerkesztője.

Sajtó lelkek, tisztán látó szellemek, égő szívek, szeretetben kifoghatatlan nagy Istenek! Nézd a kaputot, mely Árpád alatt hazát szerzett, ezer éven át fentartott, Mohács, Isa-szeg, Nagy-Sarló, Aradon elvertett s ezerélete volna, azt is mind a hazáért áldozná. Mely megállította Keleten a vad népek rohamát; szolgálta a tudomány; szántóvasat kezel, kar-dot forgat, Istent imád, koronás királyt szeret; a trónért vért ontja, szabadságrért rajong... Nézd az elrongyolt kaputot örök Atya! és ha van még irtgalmad, mentés meg azt a nemes vért, melyből nemzetirtó küzdelmek közt ha csak egy csepp marad is ótalmad alatt, ez egy cseppből is virágzó nemzet támad a te dicső-ségedre! . . .

Nézd nagy Isten a szűrt, a magyar pol-gárságot, melynek a csatákban ontott véreből nőttek fel kalász és virágok; mely szolgálata-ban a nemzetnek miveli a földet, könnyeivel mossa a barázdákat, szeretetével betakarja, karjaival megvédi a Hazát! . . . Mely Istent imád, el-hal királyáért; jámbor és igaz uton jár; nem bölcs, de kenyérkereső; nem hival-kodó, de munkás; vad törzs, de ha beleoltasz igéiddel, nemes gyümölcsöt terem! Járom, ha a Haza kívánja; nagy kincs, ha az ország hite-lét becsülik; csendes nyugalom családi tűzhé-lyénél, de vészes tenger, ha ingerlik s erje mindjárt a Tied után következnek . . .

Aldd meg, emeld fel Magadhoz a magyar polgárságot! . . .

Roboz István.

Levél a »Debrecezen« f. szerkesztőjéhez.

Kassa, febr. 26.

Tisztelt barátom! Becess felszólítása folytán igen szivesen írnek a »Debrecezen« ünnepi számába, de hát »Debrecezen« bocsá, k a t h o l i k u s v a g y o k . A mi napunk pedig, önök szerint, lejárt. Ne-taláni feltámadásig ki vagyok tiltva a »Deb-recezen«-ből s talán Debrecezenből is. Szives üdvözzettel

barátja:

Timkó József

Megirtuk már egy szerkesztői üzenetben, hogy Timkó József mindig szivesen látott vendég lesz Debrecezenben és a »Debrecezen«-ben! Nincsen nekünk semmi legkisebb bajunk a katólikusokkal, csak az ultramontanokkal, a kiket éppen ugy gyűlölünk és üldözünk, mint a — kalvinista jézsuitákat! Szerk.

A Felföldön e sziv . . .

(Burns Róbert *) után angolból.)

A Felföldön e sziv, nem itt az én szivem . . .
 A Felföldön e sziv, hol a dámvad terem,
 Hol a dámvad terem, s özet les a vadász,
 Bárhol járok-kelek, szivem csak ott tanyáz . . .

Isten veled, Felföld, s te Észak, ég veled!
 A te szülőitéd bátorság, becsület . . .
 Völgyed, halmod, bércezed, mindig, mindenkoron,
 Bárhol bolyongjak is, imádni fogom.

Az ég, az Isten is megáldjon titeket,
 Zöld pázsitos völgyek s ti hófödött hegyek,
 Vadon bércez erdei, zugó hegyi patak,
 Tova zajú habok, az egek áldjanak! . . .

A Felföldön e sziv, nem itt az én szivem,
 A Felföldön e sziv, hol a dámvad terem,
 Hol a dámvad terem s özet les a vadász,
 Bárhol járok-kelek, szivem csak ott tanyáz! . . .

(Sáros-Patak.)

Fordította: Dr. Bartha Béla.

*) Sokan az angolok Petőfi-jének neve-zik Burns Róbertet, e kedves skót költőt. Er-dekes külömbőség és rokonság a két nagy lé-lek között, hogy mindkettő rajongva szerette szülőföldjét: — Petőfi az arany kalászzal ékes rónaságot s a felföldről azt énekl: »Mit nekem te felföld?, Burns Skócia hótakart bér-ceit, esöndes völgyeit, szive mindenhonnan csak oda vágott vissza.

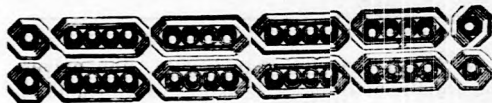
ALKALMI
 oknak,
 s Majolika díszítésű,
 szobrok, nap- és villámegőke,
 aave-thea,
 magy. falaszteiben ajánl
 KY ENDRE

AS,
 HIRDELMEZÉST
 VESEI
 10 orakor
 megátandó
 YÜLÉSRE

gyarának

igazgatóság.

gyarának
 Budapest, VIII. ker., József körút 41. szám.
 garnitúráit,
 szanos gépjárműjait,
 zálózó gépeit,
 fűrészeit,
 cza morzsolóit,
 SUTAK GÉPGYÁRA
 GÉNEK

164.

Az „István” gőzmalom társulat GYÁRTMÁNYAINAK ARJEGYZÉKE

Az 1887. április hó 18-án Budapesten tartott általános magyar malom-gyűlésen megállapított s 1887. évi június 1-én életbe léptetett eladási, fizetési és szállítási módokatokra vonatkozó egyezmények szerint.

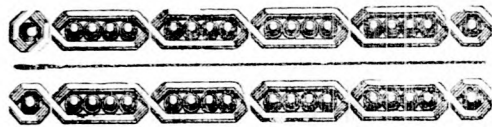
ITT HELYBEN KÖTELEZETTSÉG NÉLKÜL

Készpénzfizetés mellett, zsákkal együtt:

A Asztali dara nagyszemű	100 kiló	15.60
B Szinte aprószemű		15.20
C Királyliszt		15.—
1. Lángliszt kivonat		14.—
2. Elsőrendű zsemlye liszt		13.40
3. Zsemlye liszt		12.60
4. Elsőrendű kenyér liszt		11.80
5. Közép kenyér liszt		11.—
6. Kenyér liszt		9.80
7. Barna kenyér liszt		8.20
8. Takarmány liszt		6.20
11. Finom korpa zsákkal		4.—
11. Durva korpa zsákkal		3.80
12. Csirke buza zsákkal		4.—
12. Csirke buza zsák nélkül		3.80

A zsákok súlytartalma, teljsúlyt tisztá súlynak véve.

A B 0-6 számig 85 kilogramm;
7. és 8. szám 70
11. és 12. szám 50
Debreczen, 1893. febr. 15. (1)

ELADÓ

DEBRECZEN közelében egy jó forgalmu
gőzmalom
(vasúti állomása is van)

3 pár kőre, liszt czilinderrel, melynek évente 7000 ft. bevétele van, uri lakkkal, 4 eseléd ház, olajmalom, magtár, hízaló stb. épülettel, egy 2 1/2 holdas udvarral összekötve.

15000 forintért eladó.

Hol? megmondja e lap kiadóhivatala.
(123) 2-?

Legelőnyösebb vétel!

minden eddig készített
finom bajusz-pedrót
helyettesít a Muraközy közkedvelt

Magyar
BAJUS-PEDRÓJE

fehér, barna és fekete színben.
Gyógyszertár „a Naphoz” DEBRECZENBEN.
(137) 1-20.

Máriaczei gyomor-cseppek

Kitűnően hatnak a gyomor-betegségeknek,
nélkülözhetetlen és általánosan ismert házi- és népszerű.

Jelek, melyekből a gyomor-betegségek felismerhetők: étvágytalanság, a gyomor-nyomás, bűzös lehellet, fejfájás, savanyú felbűzés, hasmenés, gyomorgörcs, felesleges nyálka-kiválasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörcs kemény székülés vagy székülés. — Hatásos gyógyszernek bizonyult fejfájásnál, amennyiben ez a gyomortól származott, gyomortulterhelésnél étellekkel és italokkal, giliszták, májbajok és hámorrhoidáknál.

Nevezett betegségeknek a **MARIACZEI GYOMOR-CSEPEK** évek óta a legnagyobb sikerrel használtattak, a mit száz és száz bizonyítvány igazol. Egy palack ára, használati utasítással együtt, 40 kr. Kettős palacké 70 kr. Központi szétküldés **BRADY KÁROLY** gyógyszerész által, **Kromschieben, (Morvaország)**. A védjegy és aláírás megfigyelendő. Csak oly cseppeket tessenek való diáknak elfogadni, melyeknek burkolására zöld szalag van ragasztva e szavakkal: „Valódiságát bizonyítom.” E szalag az én aláírásommal van ellátva.

Valódi **MARIACZEI GYOMOR-CSEPEK** kaphatók:
Debreczenben: Mihályovits István, Dr. Rotschnek Emil, Tamássy Béla, Tóth Béla és Balázs Ödön; Ér-Mihályfalván: Mátyás István; Diószegen: Vaday Ignác; Hadhazón: Farkas Ödön, Hosszu-Palyiban: Sárossy Imre, — Kabán: Horváth 431. Kálmán gyógyszerész uraknál. 19-43

KARDOS LÁSZLÓNÁL
Kossuth-utca
nagy raktár:
vásznakból
szőnyegekből
készkelengyéből.

Megérkeztek
kész női **tavaszi felsők,**
gyermekköpenyek
gallérok és kepmantillok

legnagyobb választékban s legolcsóbb árakban
Stern Izidor
NŐI DIVATÜZLETÉBEN.
Nagyvárad-utca, Miklós-utczáva szemben.
(125) 2-3.

VARGA LAJOS
fűszerkereskedő, — főtér, a m. k. postahivatal mellett.
Ajánl a legkiválóbb minőségű
Ananás, Cuba és Jamaika rumokat.
Szerémi és Bánáti szilvóriumot, szepességi boroviczkát és finom liköröket.

Magyar s francia COGNAKOT
üvegenként és literenként is.

DENATURÁLT SZESZT.
Tisztán kezelt érmelléki, bakar és asztali borokat.
EMENTHALI, GRÒI, PARMAI, STRACHINÒ
SAJTOT ÉS VAJAT.

FRISS LIPTÓI TURÓT.
Továbbá:
gyorsan száradó és tartós
SZOBA-LAGOT, FESTÉKET, ECSETET,
(114) valamint jó minőségű és jutányos árú 2-3
fűszer árukat
Ásvány és gyógyvizek raktára.

Temetkezési intézet!

DANKÓ MIHÁLY
dusan berendezett
temetkezési intézete
DEBRECZENBEN,
Kossuth-Czegléd-utca 2155. sz. a a gyógyszerházzal szemben.

Becses tudomására hozom, miszerint: a nagyérdemű közönség elismerő bizalmánál fogva üzletemet fokozatosan oda fejlesztettem, hogy a temetkezéshez megkiváló

érez, fa és mindennemű behuzott, egyszerű és diszes koporsók
halotti kellékek, gyászokcsik, legszebb kivitelben,
a gyászoló felek igényeihez mért

elősmert tisztességes olcsó árért
szolgáltatnak ki. Főtörökvelem leend bármily verseny mellett is a szigorú pontosság és ügyelem.

Elvállalok mindennemű temetések rendezését, helyben, mint vidéken. Hullaszállítás minden irányban.

Erez, mü és élővirág koszorúk előállítását szalag felirással — vagy a nélkül — a kor kívánalmához mért olcsó árért.

Kérve a n. é. közönség pártfogó támogatását, hogy a szomorodott felek igényeit továbbra is méltányosan elégíthessem ki.

Debreczen, 1892.
Kiváló tisztelettel:
DANKÓ MIHÁLY.
(37)

„EPILEPSIA” Nehezskör.

Biztos eredmény! Alapos gyógyítás régi kipróbált módszer útján az én híres epilepsiumom által.

J. EIGER, Berlin, Oderbergerstr. 3.
(31) 19-?

Vörös here

nagyszemű, arankamentes 10, 25, 50, 100 kilós zsákokban államilag plombozva kilónként **76 kr.**

5 kilós plombozott postaszák **4 frt** utánvétért kapható

Gróf Teleki Arvéd
Drassói uradalmában, u. p. Szerdahely.
Lóhereminta, valamint más vetőmagvaink mintáival kívánatra ingyen és bérmentve szívesen szolgálunk.
(96.) 3-10.

Mindennemű kézimunkához való vellek.

Mindennemű himzések elfogadhatnak.

ELSŐ DEBRECZENI
HIMZŐMINTA, ELŐNYOMDA,
RAJZMÜTEREM és KÉZIMUNKA
GYARI RAKÁR.

Szíves tudomására juttatjuk a nagyérdemű hölgyközönségnek, hogy a roppant nagy érdeklődés fiatal vállalatunk iránt oly mértékűt, hogy szükségességnek tartottuk

himzőminta, előnyomda és rajzműtermünket
tetemesen megnagyobbítani.

nem kimélve sem költséget sem fáradságot, azon kellemes helyzetbe jutottunk, hogy a küszöbön levő kézimunka idényre már is a legmodernebb és legszebb mintákkal szolgálhatunk, a melynek szíves megtekintésére a nagybecsült hölgyközönség becses figyelmét felhívjuk.

Kiváló tisztelettel (128.) 2-
STEINER és WITTMANN.
A VÁRMEGYEHÁZ ÉS BANK-PALOTA KÖZT.

Nagy raktárt tartunk előrajzolt, megkezdett és készen himzett kézimunkákból.

HUS

A közönség engedte érnünk vel a huszó irhatunk lapunk egy negyedszázad szolgálatában egy irányt követ tért. Ne vegye t mi is megünne hiszen a lezaj küzdelmekkel V egyszer már o — Az örömmün mint márczius sajtó-szabadsá zeti napját, ne Emeli örömmün nepelnek velin egy egész írói csü közlemény fölkeresni. Fog annyian hálás arra ösztönöz gasabbra emel zászlot; biztat letük begyógy delmeink közö

Az ő közö hogy jubilaris dag tartalmár midőn e szám tesszük ezt a hogy a »De öröm-napja v szívesen látot hitt barát les ládi körében, s tudjuk, hogy köve az elmúlt alapját képezi

A »Deb

A »Deb évi július hó 1 Alapító ki kesztője Oláh K sz. kir. Debrecz »Tisza« baross tanácsosa volt. Antal. (ki a ka indított »Debre Ha mar László mint társzerk mint főmunkat nevesebb növe Pál stb.) — m B a c s ő Feren társaság hivata fordítottak reg

Hogy mály Károlynak ezen vatalos és mag — hogy ne m mazott nehezse arról most, ez nem akarok, de más időre.

(A »Debr 1870. évi aug. nyomatott.)

Az 1875- Károly lemond átadta azt S z mint l a p t u l néhány hétig a július hó 1-től szerkesztő, T i s majd ugyancsak mári Károly m tulajdonos munkatárs van 4-én (midőn Sz kellett t t »ideiglenesen« mári mint l a p 15-ig, mikor is és 48-a s p a r jogot.

(Az 1870. hó 1-ig a »Debr jos, majd a »de kártyagyári res nyomatott.)

1876-ik év a Vecsey-féle h reczen« most m

* Ezen időt tént, hogy Tisza Károlynak a lapja közeli szabadelv ajánlott fel, azon marad a lapnál látattik el. De az Károly ezen fény

LAJOS

k. postahivatal mellett.

maika rumokat.

ességi boroviczkát

COGNAKOT

SZESZT.

és asztali borokat.

STRACHINÓ

DI TURÓT.

és tartós

ECSETET.

és tartós

arúkat

raktára.

arúkat

raktára.

arúkat

raktára.

arúkat

raktára.

arúkat

raktára.

arúkat

raktára.

arúkat

raktára.

arúkat

raktára.

arúkat

raktára.

arúkat

raktára.

arúkat

raktára.

arúkat

raktára.

arúkat

raktára.

arúkat

raktára.

arúkat

raktára.

arúkat

raktára.

arúkat

raktára.

arúkat

raktára.

arúkat

raktára.

arúkat

raktára.

arúkat

raktára.

arúkat

raktára.

arúkat

raktára.

HUSZONÖT ÉV.

A közönség állandó pártfogása megengedte érünk, hogy a folyó év kezdetével a huszonötödik évfolyamot írhattuk lapunk homlokára. A »Debreczen« egy negyedszázadot töltött a közönség szolgálatában s negyedszázad alatt mindig egy irányt követett, melyről soha le nem tért. Ne vegye tehát senki rossz néven, ha mi is megünnepeljük a 25-ik évfordulót, hiszen a lezajlott 25 év, mely folytonos küzdelmekkel volt tele, megérdemli, hogy egyszer már örömmünnepeink is legyen! — Az örömmünnepre alkalmasabb napot, mint márczius tizenötödikét, a magyar sajtó-szabadság kivívásának örök emlékeztető napját, nem is választhatunk volna. Emeli örömmünk az, hogy számosan ünnepelemek velünk együtt; ime, kérésünkre, egy egész írói tábor sziveskedett nagybecsű közleményeivel jubiláris számunkat fölkeresni. Fogadják egyenként és mindannyian hálás köszönetünket! Szíveségük arra ösztönöz bennünket, hogy még magasabbra emeljük a 25 év óta lobogtatott zászlót; biztató szavak s szívélyes üdvözlők begyógyítja sebeinket, melyek küzdelmeink között érnek bennünket!

Az ő közreműködésük tette lehetővé, hogy jubiláris számunknak rendkívül gazdag tartalmára büszkén mutathatunk s midőn e számot olvasóink kezébe adjuk, tesszük ezt azon óhajjal és reménnyel, hogy a »Debreczen«, melynek ma öröm-napja van, ezután is éppen olyan szívesen látott vendég és kipróbált, meghitt barát lesz nagyszámu olvasóink családi körében, mint 25 éven keresztül volt s tudjuk, hogy e jubiláris szám nem határköve az elmúlt negyed századnak, hanem alapját képezi újabb huszonöt évnek!

A „Debreczen” története.

A »Debreczen« első száma 1869. évi július hó 1-én (csütörtökön) jelent meg. Alapító kiadótulajdonosa és felelős szerkesztője **Oláh Károly** debreczeni ügyvéd, majd sz. kir. Debreczen város főjegyzője s végre a »Tiszai« biztosító-társaság és jelzálogbank jogtanácsosa volt. Mint belmunkatársak **Szabó Antal**, (ki a később Molnár György által megindított »Debreczeni Ellenőr« szerkesztője lett), **Hamar László**, majd **Borosyáni Nándor** mint társszerkesztő és **Szatmári Károly** mint főmunkatárs — és az ev. ref. főiskola több nevesebb növendéke (**Nagy Pál**, **Pápay Pál** stb.) — működtek. A tárzaróvatba pedig **Bacsó Ferencz**, az első magyar biztosító-társaság hivatalnok és **Grünvald József** fordítottak regényeket.

Hogy mily óriás áldozatába került Oláh Károlynak ezen lap megalapítása, mely sok hivatalos és magánaton keletkezett akadályokat — hogy ne mondjam: rosszakaratból származott nehézségeket — kellett leküzdenie: arról most, ez ünnepélyes alkalommal, szólanunk nem akarok, de fenntartom ennek megírását más időre.

(A »Debreczen« 1869. évi július hó 1-től 1870. évi aug. hó 31-ig a városi nyomdában nyomtatott.)
Az 1875-ik év július hó végével Oláh Károly lemondott a felelős szerkesztőségről, átadta azt **Szatmári Károlynak** s csak mint lap-tulajdonos volt ezentul még néhány hétig a lap alján jelezve. 1875-ik év július hó 1-től **Szatmári Károly** mint felelős szerkesztő, **Tiszai Dániel** mint főmunkatárs; majd ugyanezek az évi július hó 31-én **Szatmári Károly** mint felelős szerkesztő és kiadótulajdonos*, **Tiszai Dániel** pedig mint főmunkatárs vannak megnevezve; de már okt. 4-én (midőn **Szatmári** a honvédséghez be kellett tenni lépni) **Tiszai Dániel** lett ideiglenesen a felelős szerkesztő, míg **Szatmári** mint lap-tulajdonos szerepel okt. 15-ig, mikor is a »debreczeni« függ. és 48-as párt veszi át a kiadótulajdonosi jogot.

(Az 1870. évi szept. 1-től 1876. évi okt. hó 1-ig a »Debreczen« előbb a Telegdi K. Lajos, majd a »debreczeni könyv-nyomda s kártyagyári részvénytársaság« nyomdájában nyomtatott.)

1876-ik év okt. hó 1-én **Tiszai Dániel** a Veesey-féle házban nyomdát állítván, a »Debreczen« most már, mint a »függetlenségi« és

* Ezen időben — a fuzió előkészítésekor — történt, hogy **Tiszai Kálmán** a lap-tulajdonos **Szatmári Károlynak** a lapjóról lemondás, illetve a születéshez közeleg szabadelvű párt részére átadását 4000 forint ajánlattal fel, azon kikötéssel, hogyha **Szatmári** megmarad a lapnál szerkesztőnek, évi 2000 forint fizetéssel látta el. De az elhívségben rendíthetetlen **Szatmári Károly** ezen fényes ajánlatot visszautasította.

48-as párt-tulajdonát képező lap, az ő felelős szerkesztősége alatt folytatta pályafutását, míg a lap kiadói teendőivel a párt által **Grünvald József** bízott meg.

Tiszai Dániel halála után egyideig **Vértessy Lajos** lett a lapnak a párt által megbízott szerkesztését felelős kiadója, míg a kiadóhivatal vezetését most is **Grünvald József** végezte; majd **Péter Gábor**, jelenleg debreczeni vásárbíró, hivatott meg a lap szerkesztőjének, míg az eddigi »szerkesztők« és »kiadótulajdonosok«-ban gazdag lapnak ügyeit rendbeszedendő, **Szabó József**, jelenleg Debreczen sz. kir. város főszámvevője, állott a lap élére.

(1876. okt. hó 1-től 1882. évi január 1-ig a »Debreczen« a »Tiszai Dániel« és »Tiszai Dániel örökösai« nyomdájában nyomtatott. Ezen nyomdát **Vértesi Arnold** a »Debreczeni Ellenőr« kiadótulajdonosa megvette s így a »Debreczen« nyomda nélkül maradt.)

Szabó Józsefnek a szerkesztőségől visszavonulása után a párt a »Debreczen« kiadását és nyomtatását **Kutasi Imrénének** adta át s egy ideig a már betegeskedő **Szatmári Károly**, majd rövid ideig **Hentaller Lajos**, míg az 1883-ik év elejétől kezdve **Gáspár Imre** szerkesztette a lapot egészen 1890. jan. hó 1-ig, midőn is a függetlenségi párt intéző bizottsága **Szinay Gyulát** bízta meg a felelős szerkesztői teendőkkel, **Kósa Barna** — ki a Gáspár-Kutasi korszak alatt a lapnak ugys főmunkatársa volt — f. szerkesztő és **Dr. Bakonyi Samu** főmunkatárs lettek. 1890. év végén **Kutasi Imre** kiadónak, a szerződés megszegése miatt, fölmondott a párt s elvette tőle a lapot, mely 1891. jan. hó 1-5 napjától kezdve — **Szinay Gyula** és **Dr. Bakonyi Samu** kiadásában — előbb a »Debreczen« r. társaság nyomdájában, majd a r. társaság megszűnése után saját nyomdájában nyomtatott s nyomatik a mai napig.

Az 1892-ik év ápril havában **Kósa Barna** a párt megbízásából a kiadói teendőket is átvette, míg **Szinay Gyula** mint főszerkesztő és **Dr. Bakonyi Samu** mint főmunkatárs vesznek részt a lap szellemi kiállításában.

Huszonöt év alatt a lapszerkesztői közül elhunytak: **Oláh Károly**, **Tiszai Dániel**, **Szatmári Károly** és **Vértessy Lajos**. A lap régi munkatársai és támogatói között pedig éppen sűrű aratása volt a halálnak. A régi nemzedék helyébe újabb nemzedék állott, mely azonban szintén a »Debreczen«-t valja saját lapjának!

Ennyi a »Debreczen« rövid története — dióhéjba szorítva!

Hogy ezen 25 év alatt mennyivel és mennyire mozdította elő a »Debreczen« városunk kulturális és közművelődési ügyeit; mennyi szolgálatot tett ugyegek, mint társulatok érdekében: azt, minden a közügyekkel foglalkozó és részrehajlatlan olvasó bizonyára tudja és tapasztalta.

Végül, hadd álljon itt egy kis kimutatás azon összegekről, melyekkel a »Debreczen« 25 éves fennállása alatt hozzájárult ugy az államháztartás pénztárához, mint a nyomdai és vele testvér-iparágak emeléséhez:

- I. A nyomdai iparnak fizetett a »Debreczen« (középszámítást használva minden tételnél) egy szám kiállításáért 18 frtot. Egy év alatt 253 számért: 4554 frtot. Tehát 25 év alatt: **113,850 frtot.**
 - II. Szerkesztői-díjak fejében évenként 1400 frtot, 25 év alatt: **35,000 frtot.**
 - III. Lapkihordóknak évenként 728 frtot, 25 év alatt: **18,200 frtot.**
 - IV. Lakber. fűtés és világításért évenként 250 frtot, 25 év alatt: **6250 frtot.**
 - V. Hirdetés-helyegért az államnak (havonként 75 frtot számítva) egy év alatt 890 frtot, 25 év alatt: **22,250 frtot.** — A »Debreczen« tehát olyan adóalapot képez, mint egy nagy, tekintélyes földbirtok!
 - VI. Lap-bélyegért (naponta 160 drbot számítva) egy héten: 8 frt, egy év alatt: 416 frt, 25 év alatt: **12,400 frtot.**
 - VII. Vegyes bélyegekért: Egy évben 50 frtot, 25 év alatt: **1250 frtot.**
- Tehát a »Debreczen« 25 év alatt előmozdította az állampénztár, nyomdaiipar és egyes családok érdekeit **209,000 forinttal.** — Egy bankot lehetett volna e pénzből alapítani!

A »Debreczen« megjelent évenként 252 számban; 25 év alatt: **6300** számban.

Ha már most egy-egy számot csak 800 példányba számítunk is — noha igen gyakran 1000 példányon fölül is jelent és jelenik most is meg — egy év alatt megjelent **201,600** példányban, 25 év alatt: **5,040,000** példányban forgott a közönség kezei közt.

Ha ezt az öt millió-negyvenezer példányt egy folyóban kellene egy gépnek nyomni, két oldalon lenne 10,080,000 nyomás, melyet egy kezzel-hajtó gyorsajtó (naponta tíz órai munkaidőre 8000 nyomást számítva) 1260 nap, vagyis — leszámítva az ünnep- és vasárnapokat — teljes négy esztendő alatt végezne el.

A »Debreczen« által elfogyasztott 5,040,000 iv papír (rizmáját 1000 frtével számítva) **5040 rizma**, melynek rizmája 20 kilójával véve, kitesz **100,800** kilót, vagyis 1080 métermázsát.

Mernők ismerőseink kiszámították, hogy a »Debreczen« által 25 év alatt elfogyasztott papírral **320 kilométer hosszúságu országutat lehetne beteríteni.** — Ez az országot, 7 kilométer híjján, Debreczentől éppen szűz Komáromig vezetne!

De, nem folytatom tovább az eszmefűzést, hanem zárom soraimat azon őszinte kívánnalattal, hogy ugy a »Debreczen«-t fentartó függetlenségi párt áldozatkész tagjai, mint előfizetők és olvasók, érjék meg az ezen lap által hirdett eszmék valósulása mellett ennek 50 éves jubileumát is!

Debreczen, 1893. márcz. 14.
Erdélyi István

»A mi lapunk.«

A debreczeni polgári osztály, melynek tulnyomó nagy többsége a függetlenségi párt táborába tartozik, — ugy nevezi a »Debreczen«-t: »a mi lapunk.« Joga is van ezen elnevezéshez, mert csakis ezen osztály áldozatkészsége tette lehetővé azt, hogy ma a »Debreczen« 25 éves jubileumát ünnepeleljük. De a »Debreczen« is — politikai hitvallásának szigorú megtartása mellett — mindig híven gondolta a polgárság érdekeit, híven tolmácskértemelte »a mi lapunk« elnevezést. Ennél nagyobb dicséretre ne is vágyjék a »Debreczen«, a polgárság szeretete a legnagyobb elismerés!

(Debreczen.)
Kertész János.

Az oroszok által megkancsukozott debreczeni hírlapiró.

(Emlékezés Szanka József-re.)

A magyar sajtószabadságok talán sehol sem ünnepelelhetik meg oly indokoltan és méltán, mint épen Debreczenben és épen a »Debreczen« című politikai napi-lap márcziusi 15-iki számában.

Tudtommal egyedül Debreczenben történt, hogy hírlapi cikkért, a cikkiró testi büntetéssel fenytett.

Az »Alföld« című lapban 1849 augusztus hó 1-én értesítette **Szanka József** munkatárs a debreczeni közönséget, hogy a muszka sereg **Constantin főherczeg** és **Paskievics** vezérlete alatt aug. 2-ikán Debreczenbe jön Hadház felől.

Egyszermind megirta a muszka sereget vezető magyar főurak neveit is.

Ezen magyar főurak **Szanka József**et kancsukázásra itélték s aug. 5-én hatvan kancsuka-ítás alatt az eszméletlenségig verteék.

Néhai **Szanka József** megérdemli, hogy a »Debreczen« lap sajtószabadsági jubiláris lapja számában, az ő neve, mint mártír neve, emlékeztethen áldással fenntartassék.

En jól ősmertem. A kollégiumban, mint IV. oszt. gymnázista tanítványom volt. Jómódu vagyonos szüleitől született, gondos nevelésben részesült, kitűnő, szép elméleti tehetséggel ajándékozta meg a természet, tanulásban is szorgalmas volt, s idővel jeles ügyvédé lett.

(Debreczen.)

Közli: **Könyves Tóth Mihály**,
év. reform. lelkész,
mint akkori szemtanú.

A HOVA ÉN VÁGYOM.

Pittypalattos fürjek dus tanyája,
Zöldelő rét végtelen hullama!
En felséges, gyönyörű síkságom!
Látásodra könyv fadok pillámon.

Régen élek erdőséges bércezen,
Csak szeretet rajta osztályrészem.
Jóvoltáért, hó kebellet áldom,
De az Alföld sík ölere vágyom!

Kinek szíve ily érzéssel tele,
Ósi fészke maradjon lakhelye;
Barázdáit ha egyszer átlépi,
Csak bujdosás lesz az élet néki.

Nekem is az. Lelkemben mi minden.
Csak csendesség, csak békeesség nincsen.
Bus viadalt önmagammal vívok,
S akár nyerek, akár veszek — sirok.

Nem tudom, hogy lesz-e annyi jussom,
Hogy végül egy kis kenyerem jusson:
De ott essék szemem lehunyása,
A hol esett első kinyílása.

(Kolozsvár.)

E. Kovács Gyula.

Ha!...

A magyar nép ujászületésének ünnepe márczius tizenötödike, mely napon ez évben a »Debreczen« fennállásának 25 éves fordulóját üli.

Márczius 15-én az ország népe a gondolat-szabadságnak és jogegyenlőségnek vér

nélkül kivított diadalát ünnepli. Nincs ember e honban, legyen gazdag vagy szegény, ki ha külsőleg nem is, legalább szíve legbensőbb rejtekében ne síetne leróni a kegyelet adóját. Polgár versenyt ünnepel a polgárral; agg az ifjával, s örömmel teszik le a szabadság oltárára a visszaemlékezés báberlombját. Örömmel repeső szível gondol mindenki vissza a szabadságnak azokra a hőseire, kik e napon a haza szabadságát kivívták.

A nép millióinak ünnepe e nap!
A polgárság százszázalék szívében magásra lobban e napon a hazaszeretet gyújtó lángja, — csakis a hivatalos Magyarországnak nem em ünnepe márczius 15-e!

Magyarország kormányhatalmának vezéregyéniségi közönyösek maradnak e napon; a hatalmasak nem tudnak felmelegedni, mert sem nem tudnak, sem nem akarnak a nemzettel együtt érezni.

Pedig hát, bármily hatalmasak, azért a történelem folyását megátolni nem tudják. A multak eseményeit, a megtörtént dolgokat: meg nem történné tenni nem képesek.

Ha ezt tudnák, — akkor a »Debreczen« nem ünnepelel negyedszázados jubileumát!

ha ezt tudnák, akkor a függetlenségi eszmék kicsiny mustarmagja nem izmosodott volna a lefolyt 25 év alatt ledönthetetlen tölggyé;

ha ezt tudnák, akkor a nemzet megszünt volna már nemzettel lenni, — bekövetkezett volna az agónia, a nemzeti felbomlás.

Adjunk hát a seregek urának, hogy nem tudják!

(Budapest.)

Hentaller Lajos.

a »Debreczen« volt szerkesztője.

Kedves kollega urak!

Jubilálszanok vígan, kellemesen. Huszonöt évi becsületes, izgalmas munka után jól esik egy kis házi öröm, egy nagy nyilvános bankett és az a pár órányi mámor, mely után újabb huszonöt esztendeig megint csak az következik, a mi eddig: egy sor párbaj, egy sor sajtóper és az egyetlen pihenés, amireh jussunk van — az államfogházban.

Szegeden, 1893. márcz. 6.

Kulinyi Zsigmond.

A »Szegedi Napló« szerkesztője.

DAL MESE-SZÓBAN.

Mit nem fognak az én
Jó szíveim?
Hogy hónapoz rózsá
A szerelme.

Nem mindjárt rózsája,
Ha virágyik,
Nem mind szerelem, mi
Annak látszik.

— Sátoros erdőben
Bolyongottam,
Rózsája nyílásról
Álmódottam.

Kihajló, virágos
Bokor ága,
Ott akadt, úgy akadt
A ruhámba.

Lehajlottam hozzá
Örömben,
Beszélgettem hozzá,
Rózsá nyeltem.

S hogy ő ezt a nyelvet
Nem értette:
Kinek mi panasz
A szíveimre?

Ki az oka, hogy ott
Ag virágyzott?
Hogy nem rózsá volt, csak
Annak látszott!

(Felfala.)

Szabolcska Mihály.

A társadalom haladásának, tökéletesedésének egyedüli eszközlője az ember azon képessége, hogy eszményeket alkot, a jelenlét tökéletesebb állapot képét előre elképzi s ez a kép arra ösztönzi, hogy azt az életben is megvalósítsa. A hol eszmények nincsenek, ott haladással sem találkozunk. A jelenlét való megelégedés eskönös maradását, nagyon távoli eszmények után való futás a jelenlét szaktitást, felforgatást, forradalmat eredményez. Szerencsés azon ország, a mely lassankint, fokról-fokra haladhat az eszmények megvalósításában, a hol a multhoz való okos ragaszkodás felvilágosult szabadelvűséggel párosul.

(Debreczen.)

Dr. Öreg János.

A KIS HIRLAPKIHORDÓ FIÚ.

— Visszaemlékezés. —

Megindul zakatolva az újság-papírossal megtergenyezett gyorssajtó. Teste egész súlyával neki feküdvé hajtja az izmos Gergely (hajtja-e még?) egykedvűen nézve maga elé, mint az igába fogott jószág. A gépmester még egy pár srófon igazít egyet-egyet; oda megy a kirkó asztalhoz, félrehányja a festék-zsíros makulaturákat s egy tiszta nyomásulapot kivárva a gépből, a sziporkázó gáz-láng felé tartja, végig nézi műértő szemmel, hol erős vagy gyenge a nyomás; s aztán még egy pár csavarfordítás és készül a friss lap. Egy betű-szekrény mellett alacsony lábtón ül a kis újsághordó fiú. Nézi a szémalmozó nagy gépkereket, aztán azon a ki s befutkázó kis vasszekeren akad meg a szeme s úgy eltöpreng a fölött, hogy ha az egyszer kijebb szaladna, hogy gurulnának szét azok a kis fekete manók; a betűk De a vasszekér csak nem szalad se kijebb, se beljebb a rendes utjánál.

Majd bátorságot vesz magának a kis töprengő s két egy példányt abból a friss újságból Erdélyi bácsitól; hadd olvasson, míg elkészül az egész; kitanulta már ő az abc-t. A jó Erdélyi bácsi hogyan adna neki. A kis ember aztán olvassa, olvassa olyan komoly, böles ábrázattal, a minő egy abcthangyott gyermektől telik. Közbe-közbe elgondolkozik; milyen okos emberek is lehetnek azok, a kik ezt az újságot írják; mikor lesz ő olyan okos ember! . . . akkor eszébe jut, hogy sohse; mert ő pap lesz, azt mondták; a pap pedig nem ír újságra, hanem predikál.

Álmodozásból egy nagyobb, vele egyező fiú zavarja föl, a testvére. — Azt mondta édesapám, hogy ma este már magad jársz a Mester-utczán, mert Pista beteg lett s nekem az ő járásába kell mennem a Varga-utczára; nem mehetek veled; el tudod-e már magadban hordani arra a lapot?

A kis hirlaphordó fiú meggondolkozik, aztán azt mondja bátran: el. — Hol kezded el? — Hát a püspök bácsinál, a ki a multkor azt kérdezte, hogy milyen pénzt szeretek jobban: fehéret-e vagy vereset; aztán mikor az utczán megnéztem, mit adott, hat egy fél krajczár volt; tudod?

— Ad az még fehéret is sokszor. (adott is) csak tréfált, hanem kezét csókolj am. (Akkor csókoltam, most áldom a haló porában is azt a két kezét.) — Hát onnan merre mégy? — A szomszédba, Füredi kaplán bácsihoz, a ki mindig azt kérdi: ki a vívát, magyar? — Aztán, mit mondasz? — Azt, hogy éljen Kossuth Lajos! Ő meg ad egy barackot a fejemre: ember vagy magyar!

— És onnan hova mégy? — A nagytiszteletű Szotyori urhoz. — Na az nem kérd, se nem ad semmit. — Onnan Vas Pál bácsihoz, Fodor bácsihoz, a ki Gáspár olvasó könyvemet adta; azután Davidházi bácsihoz, Balogh tanár bácsihoz. Az mindig megkérdi, hogy hívnak, mi leszek? Mondom, hogy pap. Majd meglátom, mondja megismogatva a fejemet (Most már én is szeretném látni, mert csak hosszú nóta ez a kaplani . . . de nem mondom semmit) — A többit is így tudod? kérdi a nagyobbik fiú.

— Így! hiszen elég sokszor megmutattad. — Jó, csak a Cserepes-utczán vigyázz, le ne fogjanak azok a nagy fehér juhász kutyák; üss közéjük a vas bottal. (De sokszor elvettem a kutyák azt a vas botot, ha vissza gondolok; eszembe jut Dániel az oroszlanok veremében.)

Régen volt ez Szerkesztő ur! Még akkor az önök most jubiláló lapja olyan velem egykorú gyermek volt. Mert mint veheti észre, én magam valék az a kis hirlapkihordó fiú és sohasem szegényem.

Ez a lap egykor kenyeret adott az én apámnak. Ezzel a halás visszaemlékezésével hadd viszonzozza most azt a fia, az egykori újsághordó gyermek, a ki, a mit nem hitt, hogy ír valaha ebbe a lapba, már régen cselekszi azt.

(Nagyvárad.) Tóth József.

* A szabadsajtó alapfeltétele ugyan az volt és az ma is, hogy saját meggyőződését szabadon hirdethesse, elveit szabadon követhesse, míg csak a törvényes renddel összeütkezésbe nem jön. Tehát szabad és ne szolgál legyen! És mégis a szabadsajtó, akkor legfőbbjesebb, ha szolgálva, — szolgálva a les a legigazabb, a legnemesebb elveknek, hazánk szabadsága és önállósága szent elveinek. Ez a szolgaság fellemelő, mert aki hazáját őszintén szereti, legyen különben bár mily szabad, szolgájává lesz ennek. E czímen is küldöm az 25 éves jubileuma alkalmából a Debreczen-nek legbensőbb üdvözlétemet.

(Debreczen.) Buzai Benke István.

EPIGRAMMÁK.

MODERN URFI.

Féleki kedvetlenül lapozza a könyveket otthon. Bukva szigorlatokon: elkeseredés dühöng. Viv ügyesen. Párba jara kihívja tanárait egyre. Azt hiszi: kálkulusa ott van a kardja hegyén.

MODERN KISSASSZONY.

Felsőbb nőnevelőből jött haza Márta kisasszony. Anyja tanácsa: »Leány! főzni, vasalni tanul!« Márta mosolyg s ügyesen viszonzva kivágja magát így: »Hát az a sok tudomány konyha tűzére való? Egyleti, szépirodalmi szupékra ha hívti találunk? Eljön a hadnagy ur is s szellemeesen csevegünk.«

(Debreczen.) Könyves Tóth Kálmán.

Vidéki politikai tartalmu lapnak, nemzeti államunk egén még ma is, messze felvölben fénylő magasztos ideálért 25 éven át kitartóan küzdeni s e negyed századot úgy élni át, hogy a multban teljesített nagy és nehéz munka ajövőnek reményteljes záloga legyen, nem könnyű feladat.

Az a szerkesztőség és lap, a mely álláspontját soha sem tévesztette szeme elől, a mely pártját, elveit, sőt társadalmi kérdésekben a közérdeket is becsülettel és hiven szolgálta, az elismerést és tiszteletet még az ellenvelelmény részéről is kiérdemli és joggal elvárhatja.

Legyenek üdvözölve az új negyed századnak küszöbén a haza és e nemes város ügyeinek szolgálatában.

Fel a zászlót továbbra is magasra, minden magyarnak e szent szavával: »szabadság« ököre!

(Debreczen.) Márk Endre.

Virág és kedély.

Nézd a kert virágait: Ékes szín-vegyület! Harmat s nap sugári közt Rád mosolyg az élet!

Hajd hervadást lehel Rekkenő hév rájok: Hosszú éltet, fájdalom, Nem találni nálok.

S nézd a művirágokat: Pompa, szemképrázat! Amde élet nincs sehol, Bár csodás utánzat.

Tőlük mégis kedvesebb A kevés, mit adnak, Mert sokáig élvezed, Nem csak úgy ma, holnap.

Szép virág a jó kedély! Néha önként jó meg; Máskor a kedv tettetett S csak palást te töled.

Boldogságot ad amúgy, Csakhogy perce mérve; Bűt feledtet, űz emígy S nincs megírva vége.

(Debreczen.) Márton Imre.

Soha igazabb közmondást nem ismertem, mint azt: »on revient toujours a ses premiers amours.« Már a latinban azt tanultam: »naturam si furca expellere velles, tamen ipsa redibit.«

Annál igazabb ez, mert rajtam teljes mértékben beteljesedett. Alig voltam felső gimnázista, bujtam a lapokat; verseket, elbeszéléseket faragtam; mikor pedig kicsaptak, faluhelyen írott lapot szerkesztettem, a mely bejárta kézzel-kézzre a környéket. — Megjavulva tovább tanultam; és ismét kitört belőlem a »természet«, fő bírálója lettem az »önképzőkörnek« s szerkesztettem a kör »Bimbóit.« Szegődött, fizetéses és fizetéstelen munkatársa voltam fővárosi és vidéki lapoknak; irtam vigat és komolyat, okosat és bolondot. — Végre most, kopasz fejű, utóélet végzetem: szabódás daczára, szerkesztővé lettem. Ezt parancsolták elveim.

No, de ez nem oly nagy esemény, amiről irni kellene: írni babérokra nem vágyódom; hanem megvannak az én nézeteim a szerkesztésről és a szerkesztőkről.

Sok mindenféle szerkesztő van: van olyan, kivált a vidéken, a ki a szerkesztést nyomdai vállalatnak tekinti; van olyan — kevésbé a vidéken — aki a szerkesztéssel házaló módjára tűzérkedik, áruba bocsátja tollát, meggyőződését; van olyan, aki feltűnési viselkedéssel szerkesztőkodik: a legtiszteltebb és legtisztességesebb szerkesztő az, aki eszme szolgálatában áll. Lehet ez az eszme felszeg, lehet a lap törekvése hű; de a sajtónak az adja meg az olvasó közönség becsülését, ha munkásai elveikért harcolnak, elvek megvalósításáért küzdenek; mert utóvégre is, az elmentés elvek uszójából előbb vagy utóbb győztesként, felnyugaratól környezve, emelkedik ki az Igazság és Haladás génusza!

Nagybecskereken, 1893. évi márczius 2-án.

(Debreczen.) Dr. Stassik Ferenc, a »Tornálti Ellenzék« f. szerkesztője.

A halál — örök élet.

Csendes minden, lassanként elesitult az élet zaja, a kis ablakok egyenkint sötétedtek el, jelezve, hogy a falu népe álomba merült. Nincs semmi zaj, csak a házórző kuvaszok mordulnak néha egyet-egyet, csak az őszi szél zokog a fák sárguló levelei felett és zörgeti meg olykor az avart.

Csak egy ablak világos még az egész faluban, ott, a templom melletti házikó kicsiny, zöld, csendes ablaka, csak egy leány viraszt fenn kinosan, lázasan vergődve ágya fehér párnái közt.

A vén torony órája gyenge, reszketeg hangon diktálja le az órákat egymásután: 1. 2. 3. . . . egész tízenegy. A lány össze-rezzen, felül, remegő fehér kezével hátrasimítja arczára hulló barna fürtéit és borzadva néz maga elé.

Tehát neki már csak egy órája van hátra, egy kinos, egy rövid óra, aztán jön a halál, az örök megsemmisülés! Most már látja, — hogy nincs többé remény, hiába vár arra a kis levélre, mely megmenthetné; el van itélve halálra, könyörület nélkül, nem hallgatták meg mentegető szavait.

Kiszáll az ágyból, öltözik a hosszú utra. Hőféher ruhát vesz fel, haját egyszerű görög kontyra tűzi, hiszen ő akkor találta legszebbnek, mikor így volt öltözve. Még csak egy futópillantást vet a tükörbe, aztán eloltja a gyertyát és óvatosan, lábujjhegyen, hogy fél ne ébredesse a szomszéd szobában alvókat, kimegy a szobából, le a kertbe.

Szomoruan áll meg a tóparton, letekint a csillogó vízbe, mely híven tükrözi vissza az ő halvány arcát és a sápadt holdvilágot s elmosolyodik arra a gondolatra, hogy: vajjon melyikük hát a halaványabb.

Feje felett zizegnek a szomoru-füzek hervadó levelekéi, körülte az őszi rózsák, verbenák, — az őszi e halvány gyermekei szinte dideregnek a csipős őszi szélben s lehajtják kis fejüket halálra — válna.

Mindenütt hervadás — a halál képe! Meg kell halnunk, azért születünk!

Pedig olyan iszonyu a halál; ott lennfe küdni nedves, sötét, hideg sirban, örökre lezárt ajkkal és lecsukott szemekkel, melyek nem nyílnak fel többé még a kedves kérés szavára sem . . . soha többé!

Oh, olyan iszonyu a halál! »Kegyelem! kegyelem!« sikolt fel és rémülve fut el a kert óriás fái közé, de kérés szavára még a visszhang sem felel, csak a harszt csörren meg lábai alatt, csak a száraz galyak ropognak, a mint elfut felettük, csak a fák ágai közt sohajt a szél és zizeg, susog a fák levele. . .

Az ő számára nincs kegyelem a földön, nincs, ki megmentse, pedig van valaki, kinek ez a két szava elég volna: »Szeretlek! Megbocsátok!« De az késik kimondani ezt a két szót és neki meg kell halnia, hiszen az ő szeretete nélkül ugy sincs többé élet.

Sirva, zokogva öleli át a vén rezgő nyárfa hasadozott törzsét, odaszoritja égő arcát annak durva törzséhez és feltekint a fára. — Lám, milyen aranyárgára váltak a fa ezüst levelei és milyen reszketve, remegve állnak helyeiken. Azok is úgy ragaszkodnak az élet-hez az utolsó perczben, éppen mint ő. Zizegnek, suttognak, remegve könyörögnek az őszi szélnek, hogy ne bántsa őket, de az gnyakaczajjal seprli le őket a fáról, mintha csak mondaná: »Számotokra nincsen könyörület!«

Az ő számára a halál, mikor ő még olyan fiatal, mikor még a szíve égő szerelemmel, ezer vágygyal telve, mikor még lelkeben annyi dal forr, zibong, melyek mind eldalolásra várnak — és neki menni kell az örök megsemmiségbe, nem menti meg senki.

A résztvevő hold körülugorja a lány karcsu, hajlékony alakját, simogatja lágyan, mikéntha mondaná vigasztalólag: »Ne sirj, Nelli, a halál megnyugtat! Miért sajnálod ugy itt hagyni az életet, mikor az a rövid idő, mit itt eltöltöttél, szakadatlan láncolata a szenvedésnek, a fájdalomnak. Nézd végig dalaid: nem mindenki a fájdalomnak kinos felsikoltása-e? — Szólj! Mit sajnálsz hát itthagyni? Majd ha meghalsz, ott fekszel lenn a sirban, halványan, mosolygva, az pedig, mi benned nem földi, felszáll az Örökkévalóhoz és fehérebb, fénylőbb lesz, mint az én legezüstösebb sugaram; azokból a dalokból pedig, melyek sziveddel sirbaszállanak, virág fakad majd fenn a sirodon. Ne sirj, Nelli, a halál örök élet!«

»A halál örök élet!« — zizegi a lehulló falevél és sohajtja a szellő.

A roskatag torony vén, korhadó órája kísérteties hangon hirdeti a lelkek óráját: »1, 2, 3 . . . 12!« Itt az idő az indulásra.

Ott lenn, a kert végében suttognak, csobognak a vén Körös tovasiető hajjai, miként ha hívogatnák. És Nelli megindul a víz felé, mosolygva áll meg fenn a parton és szerezettel, bizva, remélve rebegik ajkai: »Isten veled, Elemer! . . . A halál örök élet!« — és beleveti magát az örvénylő vízbe, mely zugva csap össze felette, aztán pedig ismét csobogva, csevegve, susogva fut tovább, mintha csak mondaná: »A halál örök élet!«

(Debreczen.) Kiss Mariánka.

Csokonai naplója.

Csak halvány emlékezet az, mit leírok. Egy barna bőrbé kötött négyzögletes könyv, sarkán aranycsillagok és ez a cím: »Debreczen chronikája.« Előlapján Barbély Csokonai József kezeirása 1779-ből, egy orvosi jelmonddal. Utána következik a nagy költő ezen jegyzése: »Jam possidet iure haereditario Mich. Csokonai, ab Anno 1788. 1-a Februar 1.« Egy levelet elfordítva, nemesi czimer van beragasztva, élénk színezéssel, 1773. évszámmal; aztán jön egy hosszú értekezés két nagyságos ur között (egyik katolikus, másik református.), Rákóczi Ferencz hitlevele, Bartha Boldizsár siralmas krónikája, majd apróbb versezetek után Debreczen város czimere és jelmondata. A collegiumbeli diákok különböző korszakbeli ruházata — aztán valami versengése a tóga és palástnak — latin nyelven. Legérdekesebb azonban azon naplótöredék, melyet néhány levélre Csokonai V. József a mult század végéről, ha jól emlékszem 1776-tól 1782-ig maga feljegyzett s mely feljegyzések akkor nyomban — iratván be a naplóba költőnk atyja által, a hamisítatlan igazságot kell tartalmazniok. Több mint 20 éve, hogy e könyvet közeletünk egy jeles férfija, bizalmának különös jelül — nagy titokban megmutatta nekem; akkor hirtelen jegyeztem fel a közlött mondatot és cizemet. — Azóta nem láttam a könyvet s nem is tudom, kinek a birtokában van, csak sejttem. Vajha jelenlegi tulajdonosa — ösmert nemes jellemé és e város iránt táplált hönfui meleg érzelüete folytán — mielőbb elhatározná magát, hogy e naplót a legilletékesebb »Csokonai körnek« ajándékozná s ez által azt az enyészettől megmentvén — tartalmát a magyar irodalom-történet közkincsévé tenné!

(Debreczen.) Komlóssy Arthur.

TÜNÖDÉS.

Ugy eltünődöm rajta sokszor: Mily más volt minden ezélt! Zöldebb, üdöbb, bársonyosabb fű Borított rétet és mezőt. Jobban fénylett a nap sugára, Ragyogóbb, kékebb volt az ég, Vigabban susogott a csermely, Virágillat is volt elég. A madarak szebben daloltak, Jobbak voltak az emberek . . . Vagy én nem vagyok tón a régi? Vagy én változtam talán meg?

(Debreczen.) Öreg Ilona.

Debreczen, 1893. Márczius 15. A »Debreczen« fennállásának 25 éves jubileuma öszszeszik a magyar szabadság kivívásának örök emlékeztető évfordulójával. Azzal a szép, nagy, dicső nappal, melynek fényessége tündöklő lángoszlopként világítja be a sötét, a sivár jelent.

Ezt a jelent, a mely Franciaországban Panama-perével, Olaszországban bank botrányával, Németország, Belgium, Oroszországban szocialis és gazdasági válságaival s mindenek felett hazánkban súlyos felekezeti és nemzetiségi bajaival, a már már elviselhetlenné váló katonai terheivel, az állami, a társadalmi jogrend felbontásának veszes tüneteit mutatja.

A bellum omnium contra omnes minden téren, minden irányban megindult. Ebben a harcban, — melyben a közbizabság kivívásáért küzdő szabadelvű nemzeti közérületnek kell győzelmeskednie, — ismét nagyon fontos, nagyon dicső szerepe van a hazafias magyar sajtónak: irányt kell adnia a nemzeti közérületnek, meg kell mutatnia az utat, meg kell jelölnie az eszközöket a magyar nemzeti közakarat érvényesítésére.

Ezzel a szép, lélekemelő feladattal kezd meg a »Debreczen« második 25 éves pályafutását, vajha törekvését mennél előbb siker koronázná!

(Debreczen.) Dr. Balkányi Miklós.

Szív és tett.

Sokan mondják azt, gyakran hallottam tőlük, hogy szívükben velünk éreznek, de egy vagy más ok miatt nyíltan nem lehetnek velünk. Hát én tisztelem a szív érzelmeit, de az ilyen beszédekre azt mondom, — hogy a kik csak szívükben vannak velünk, de azt tettel nem bizonyítják, azok nem velünk, hanem ellenünk vannak!

(Debreczen.) B. Nagy János, a debreczeni »függetlenség« kör elnöke.

A »Debreczen« a debreczeni függetlenségi és 48-as párt tulajdonja ugyan, de mintán egy politikai párt nem jogi személy, a lap tulajdonosi címet a párt megbízásából — én viselem. Hát biz ez olyan birtok, a mi jövedelmet nem hajt, sőt inkább áldozat-készséget követel; hanem én azért e birtokomat is nagyra becsülöm, mert tudom, hogy a »Debreczen« fontartására fordított áldozat bőven meghozza kamatait, mert ha mi talán nem is, de a jövendőköz nemzedék megéri azon eszmék diadalát, melyeket a »Debreczen« hirdet! A szebb jövő boldogságának alapját pedig a jelenben kell leraknunk!

(Debreczen.) Kortász Mihály.

Kósa Bar.

A földtanból sarki delezesség, delejtűn megfigye sarkon birja ama nagyobb erővel s hány szélességi nem használok, azt állítom, hogy lezessége nem itt és társadalmi élet fejt ki teljes vonróaság főhelyén, hos költészeté életnek színeivel czen felé mutat mágnes!

Az a dicső Magyarország magasztos nemzeti kincs, a magasztos és siesség végzetes kitartás a béke ragaszkodás nagy hoz és vele egy a szabadelvű ha a magyar ember hatlanul össze jövő hivatásává zött ott kell fölt ellentálló erején a magyar haza bányáját. Neke már a városnak hangzókkal ősi diadalmas akkó zések vezettek ben, mely Deb és politikai köttetésbe hivat gallották kivált szereplést is, hasábjain a füg gálni kívántam hogy a függetle éltető levegője tünő debreczen. Teljes szívetl hoz, mely e százados határ

Ritka na zsrnalisztikák kedik a hosszú erkölcsi jelent milyen régi a elv is, melye teknikai halad alakulása köze vetett. És kevel reczent« szer zik az erős el a réginek tar jon így a függ nek? Nem is kívánataimat iránt, melyet százados jul jelentőség gló Mert tudom, függetlenségi opportunitizt métye min titani a függ viseletét. És czenben csak függetlenségi elv oly teljes kérdés tárgylenségi párt haza nagy jó vánhajtuk, h be mentül h munkatokon

Ha fény a jóbarát, karokkal fog zeng a körny man! . . . Kélpve gor, — és s tenek felénk azért sietnek lelkük sötét vakkal! . . . Szomor pasztalat ez

Csokonai naplója.

... az emlékezet az, mit leírok. ... Csokonai naplója. ... 1779-ből, egy orvosi ...

Komlóssy Arthur.

TÜNDŐS.

... Tündös. ... Csokonai naplója. ...

Óreg Ilona.

Debreczen 1893. Márczius 15.

A „Debreczeni” fennállásának 25 éves ...

... a szivar jelent. ...

... Ezzel a szép lelekemelő feladattal kezd ...

Dr. Balkányi Miklós.

Szív és tett.

Sokan mondják azt, gyakran hallottam ...

B Nagy János.

A „Debreczeni” a debreczeni függetlenség ...

Kertész Mihály.

Kósa Barna barátomhoz!

Budapest, márcz. 10.

A földtanból tudjuk, hogy az észak-sarki ...

Az a dicső szerep, melyet e város Magyarországnak ...

Hát ez a mi fényes világunk, Hol minden önző, szívtelen? ...

Hát a nemzet hiába szenvedt Sok hosszú, véres századon? ...

Oh, nemzetem, lelkedbe zártad Erd idő fojtó szellemét. ...

Sebb küzdelem vár ama tiszta Világ felé fordítsd hited, ...

Nagyon sokan vannak, a kik dolgozni nem szeretnek, ...

Nincsen oly pálya, mely annyi szépet és nemest foglaljon ...

Három tapasztalatot szerezttem magamnak az életben: ...

Még inkább vonzódom a felé, ki megfontolással ...

H ü s é g.

Délignyitó a férfi-hűség, Korán viruló, horvatag: ...

Szerelmi esküt férfi ajkáról Gyakorta hallunk hangzani, ...

Nem illik e vád hölgyeinkre, Mert ők eszményből lennek ám. ...

(Beregszász.) Kóródy Sándor.

Allítsunk női ipariskolát!

Fölszinen usznak mindig legfőbb vágyaink és szívbéli érzelmek, melyek önkéntelenül ...

Hazánk ezer éves fenállásának megújulására ...

Minden államnak anyagai és szellemi erői haladására ...

A munka nem csak kenyér, hanem jellem és erkölcs is. ...

Ámde a munkára nevelni, tanítani és szoktatni kell különösen ott, ...

Váltig hangoztatjuk az ipari szakoktatást, mely a magyar ipar ...

Pedig a női kezek ügyességében és finom izlésében ...

Első sorban megérdemli a nők érdekében, kik az által természet ...

De megérdemli a női keresetkészség felhasználását ...

De kiváltképpen kívánatos és szükséges a női ipar ...

A folyton növekedő penzuralommal csak jeles és sikeres munka ...

A virág gyönyörködteti a lelket; de midőn gyönyörködünk benne, ...

Mikor házasságra lép a fiatal pár, csak a jelen lebeg előtte ...

Illyen ezüstmenyegzőt ül a „Debreczeni” is Debreczennel, ...

(Budapest.) Dr. Sziklay János.

A Libertás.

Ma tulajdonképen nagyobb szükségünk volna arra a szimbólumra, melyet R á k ó c z i Ferencz a saját verette ...

Katona Imre, a „Debreczeni Hírlap” szerkesztője.

Egi utak.

Te haladó, te büszke század, Hódolni nem tudok neked, ...

Fázom már ez új bölcseséttől, Lelkünk, szívünk csak pusztá szám. ...

Hát ez a mi fényes világunk, Hol minden önző, szívtelen? ...

Hát a nemzet hiába szenvedt Sok hosszú, véres századon? ...

Oh, nemzetem, lelkedbe zártad Erd idő fojtó szellemét. ...

Sebb küzdelem vár ama tiszta Világ felé fordítsd hited, ...

Nagyon sokan vannak, a kik dolgozni nem szeretnek, ...

Nincsen oly pálya, mely annyi szépet és nemest foglaljon ...

Három tapasztalatot szerezttem magamnak az életben: ...

Még inkább vonzódom a felé, ki megfontolással ...

(Budapest.) Vályi Nagy Gusztáv.

Az emberiség haladásának története szoros összefüggésben ...

Ilyen értelemben örömmel üdvözlöm a „Debreczeni” negyedszázados ...

Am folytassák tovább a lelkes küzdelmet a nemzeti és ...

A történelem bizonyítja, hogy az emberiség haladását ...

(Debreczen.) Dr. Szántó Sámuel.

A TÁVOLBOL.

Az ég mindenkiné kiadja azt, Mi őt e földtől megilleti: ...

En nem csodálom nagy Napoleont Hogy áthatott a Szent-Bernard hegyén; ...

(Budapest, márczius hó. Lános-Hornák Viktor.)

A VALLÁSROL.

A vallásnál a fő, a vallás magyarzata. Sok ezer ártatlan embert ...

A BÁTORSÁGRÓL. Sok ember csak azért nem boldog, nem volt még egészen boldogtalan.

A TOLERANTIARÓL. Tévedünk, ha azt hisszük, hogy, tudja isten, milyen toleransok vagyunk, ...

AZ IRIGYEK megkeserítik életünket, de végtelenül keservebb az életünk, ha irigyek nincsenek.

ÖNDICSÉRET. Némely ember öndicsérete, úgy hat ránk, mintha író-mesternek a tollat hallanók dicsekedni: ...

MEGFONTOLÁS. Még inkább vonzódom a felé, ki megfontolással ...

(Budapest.) Szabolcsi Miksa, az „Egyenlőség” szerkesztője.

Jubiláris eszmék.

Radikális lap, a mely a közérdeket támogatja huszonöt éven keresztül, részlegesen nem a hatalom, de a nép elismerésére. A hatalmat dőngette, a nép érdekét szolgálta, azért jutott osztályrészül nem anyagi haszon, hanem a nép elismerése. Valamelyik jambor lélek kérdeheti, hát nem a nép a hatalom? Nem ám. A huszadik száz küszöbén vagyunk és még mindig nem egyértelmű fogalom a nép és a hatalom.

Sokak ajkán guny ül, mikor a nép hatalmáról tesznek említést. A gunyos mosoly a lenézés jele. Eretlen még a nép arra, hogy a hatalmat kezelje. Ez a sztereotip válasz. Hát a jog meg az erő nem a nép pártján van-e? Az erő igen, a jog is, de nem a jog érvényesül, pedig az erő nem nyomja el a jogot, csak az ármány és a gyöngeség nyomják el az erőt. Ez a nyitja annak, hogy a nép és a hatalom két különálló fogalom, csak akkor fog a kettő egyesülni, ha az ármány és a gyöngeség az erőt nem fogja többé elnyomni.

Az a szofizma kísért még mindig sokan, hogy az értelmiség vezet, azért nem lehet a nép és a hatalom egyértelmű. De ez csak üres ráfogás, mert nem az értelmiség vezet, hanem az önérdék. A kiváltságos önérdéke tiltja, hogy a nép összességé jusson be az alkotmány sáncaiba, azért esztek ki azt a szofizmat és azért tiltakoznak a nép fené- sége ellen.

Mikor fog ez a kóros állapot megszűnni? Majd akkor, ha a nép tudni fogja, mire van szüksége. Ha ennek a tudatára ébred, akkor összeomlik az a kartávar, melynek neve: a kiváltságos hatalma.

Hát mire van a népnek szüksége? Egyik azt mondja, hogy a förendiházat kell megrendszabályozni. De ha eltérülünk a förendiházat, akkor sincs a nép baján segítve. Minden józanul gondolkodó hozzájárul a förendiház reformjához, mert az az anomália, hogy a törvényhozók két háza két homlokegyenest ellenkező elvet szolgáljon, abszurdum. Az országgyűlés választott követekből áll, a förendek háza pedig rendi alapon nyugszik. Ez a két ellenkező rendszer egymást megemészti. De e tenger bajhoz képest ez az abszurdum csekélység.

Másik azt mondja, hogy az általános szavazati jogot kell behozni, az igazságtalan cenzuszt be kell szüntetni. Ez is igazságos követelés, de a tengerhajhoz képest ez is csekélység.

Mire van hát szüksége a népnek? Ha a nép tudná azt, szert tehetne rá, mert a nép hatalma korlátlan, ereje ellenállhatatlan, mint a kiöntött folyó árja, elsodor mindent, a mi útját állja.

A népnek szüksége van arra a tudatra, hogy a kormány nem tehet érte semmit, csak önmaga segíthet a maga baján. A dicső márcziusi napok vívmányával, a sajtószabadsággal sem ajándékozta volna meg soha, ha maga nem küzd érte. A háberiséget sem a kormány szüntette meg, valamint a törvény előtti jog egyenlőséget sem ő proklamálta. Maga a nép és egyes kiváló férfiak egyengetik a haladás útját, a kormányok legfeljebb kerékkötői lehetnek a szabadságnak. Nemes eszmékért rajongók elvérzettek vértapadon, elűzköszöttek máglyakon, de kormány nem akadt oly balga, mely drága életét a máglyára bízta volna.

A kormány iskolába küldeti a nép gyermekeit, megtanítja írni és olvasni. — Hát a népnek czeija az, hogy csak írni és olvasni tudjon? Magáról az országról, a népről, a polgárok kötelességeiről és jogairól semmit se tudjon? Hát nem arra kell, hogy tanítsuk, hogy övé a hatalom, hogy elérje azt, a mit akar, csak akarnia kell. — Ha a nép akarja, hogy gyermekeinek nevelése helyes legyen, akkor az meg is valósul. De ha azt várja, hogy a kormány intézkedjék arról, akkor az továbbra is csak írni és olvasni fog taníttatni.

Ha a kormányra bizza, hogy utasítsa a néptanítókat, akkor a nép felvilágosodásának országa még soká fog késni, de ha maga választja a tanítókat és maga szabja meg, hogy mit tanítsanak, akkor a reakció sötét baglyai mihamarabb elrepülnek.

Csak a nagy embereknek van érzékük a nép iránt, nagy ember pedig nagyon kevés van, azért ne bizza a nép hivatatlanokra ügyve- nek, jólétének intézését, hanem gondoskodjék maga önmagáról. Ez az elv a társadalmi reform sarkterete, mely nélkül a leplezett modern abszolutizmust meg nem dönthetjük.

A modern kormányformák kedveznek a rangnak, a kiváltságnak, az élelmességek, jel- szavuk: „Szemesé a világ.” — Ezt nevezik ök erkölcsi világrendnek. Az igazi társadalom nem sokára megdönti a rangot, kiváltságot, tehát az ovilágból reánk szakadt kasztrendszernek utolsó foszlányait, velök együtt eltörli ékelen jelsza- vukat és zászlójára írja: „Mindnyájunké a világ!”

(Debreczen.) Dr. Legányi Gyula.

H e . . .

Ha hogy azt a művelődést Amegy líterszámra mérnek, (Persze hogy spiritusz-vegyben) Nem kételkedem ez egyben: Hogy több ember művelődnék!

(Debreczen.)

Bodossy Pál.

A NEMZETISÉGEKHEZ!

Ne vágd a fát, melynek lombja alatt Oly sokszor kipihentéd magadat! Ne bántsd, óh ne kisebbitsd a hazát! Mely most éltet, s majd később nyugtot ad.

Földjén legyen: Oláh, Tót vagy Magyar, Erte jót tenni siessen a kar. Együtt érezve, fogjunk hát kezét: A Haza nagy s boldog csak úgy lehet!

H. Sámson, 1893. Márczius 15.

K Kiss Pál János. ev. ref. tanító.

EGY NŐHONVÉD.

(Visszaemlékezés.)

Milyen idők voltak azok, a rendkívüli események, magas lelkek, a költőien szép alakok felszínre jövetelének feledhetlen napjai! Mikor öröm és keserv, büszkeség és megaláztatás, lán- goló honszerelm és kétségbeesett fájdalom váltogatta fel egymást.

Mikor az hangzott fel: „jönnek a mieink!” — lelkesülten tarták fel ajtaikat és sziveiket a szállások, és a mivel bírtak, rendreáldozták fel a haza oltárára.

A kinek érzelmeinél többet nem adott a sors, az összetett kezekkel imádozt, és esedett a világlakító irtalmát, védelméért, a hazaért harcolók győzelméért.

Mikor megálltam, hogy a férfiak közt nők is mennek, amazoni bátorsággal fogadva, hogy ferjeiket a csatákba kísérik, s fegyvert forgatni tanultak, megdöbbenve bántam, és irigyked- tem azokra, kik oly bátrak azt megtenni.

Egy napon meghallottam: hogy a szom- széd polgár-családnál nőhonvéd van elszál- lássalva; meglepett a kiváncsiság, hogy közelről láthassam, szólhassak vele, mint egy olyan lennyel, kihez hasonló én nem bírtam lenni.

Sokkal féltékenyebbnek, gyávábbnak éreztem magamat, hogyszem „nőhonvéd” tudtam volna lenni! . . .

Szüleimet megkértem, engedjek meg, hogy azt a nőhonvédet ebédre hívhassam.

Atyám maga ment el meghívni.

Nem igen szoktam főzni, mivel anyám maga szerette azt élvezni, de ekkor én is konyhába mentem, a nőhonvéd számára főzni.

Athozta őt atyám.

Közep természetű, nagy barna szemű, erős arczikefezésű volt.

Honvéd-ruhájában valósággal férfi külseje volt, és én feltem, ha tán nem is nőhonvéd volna, s ílyet most se láthatnék valóban.

De csakhamar meggyőződtem elbeszélése után, hogy csakugyan nő volt.

Egy honvéd-kapitány kedvesével indult a nagy feladatu utra, melyen kivirta a vitez hon- véd nevet. Ekkor már őt sebe volt, melyet csatákban nyert, s mily büszke volt rá! Hogy is ne?

Kapitány kedvese mellett harcolt egy- szer egy nagy csata-mezőn, és csak látja, hogy azt lelövik, lerogyott halálos sebe miatt, és ő ekkor percze felelt, hogy honvéd, kedvese holttestére borult jajatva.

De a jövő perczen kiáltották fülebe: — Hagyd a holtat Károly! Előre! Hi a haza!

Felszömlve fájdalomból, elrohant és ke- reste a halált, mit meg nem talált még azon ideig.

A távolban picziny lánykája maradt a rokoninál, mely gyermekeinek (ugy mondta) Kossuth Lajos a keresztapja.

Bántam e nő bátorságán, lelkesülésén és ügyességén.

Gyakran néztem ablakomból, mikor lépést tartva, ment a többiek közt; mint szentel- bű- mulva tiszteltem, s ha lehetett volna, én is úgy tettem volna.

Talán az első csata tüze meghozta volna halálomat, s nem élt volna át annyi évet a sorsától rám kimért szenvedésekben.

Hová lett végre a derek bátor „Károly” nőhonvéd, (kinek más nevére már nem emlé- kezem) azt ki tudja?

Vagy ha tudták is, talán örök feledés leple takarja mint — az már sok elvérzettre is borult!

(Vác.) V. Gaál Karolina.

Róma a jövő tükkörében.

Róma előtt leborulva sohajtozik Öktösi busan, Hátra betüzi nevét: arca derül s mosolyog. Nincs neje. Róma idézi élje a nő- ideálját, Róma, ha szótágotod: Amor-é visszajelje! Arca megint komorod, ha tekintí e képet előlrol Végbetüjtí s a vonást sópri korunk vihára. Rémlétes árja jöronék előntí a »Héthaloms ormát. Róma romokba ledől s porba tiporva a R o m!

Martial.

P a s c a l szerint: »arra is a mi való, arra is, a mi szórakoztató és kellemes, egyaránt szükség van: — de a kellemes is i g a z l e g y e n .«

En azt tartom, hogy csak az a hirlap felel meg hivatásának, csak az tekinthet vissza önérttel a muljára, mely mindig ezt az irányt követte.

Nagyvárad, 1893. márcz. 12.

Rád Ódón. a Petőfi-társaság tagja és a Szigligeti-társaság elnöke.

E M M Á N A K .

Ha rideg önzés, a mi vonz felém; Kedves leány, te nem lehetsz enyém; Ha nem ószinte az a szép tekintet, Hogy fűzi össze a mi sziveinket? S hiába minden fénye, ragyogása, Bívós lelkednek szétfoszlik varázsa És megtörik sugára lelkemen, Amint jött, hirtelen.

En szivedért szeretlek, szivedért, És féltve őrzöm ezt a szendvedélyt Hő lángja, mint az ég villama, éget S hozzád köt fényeslánczán a reménynek; Ha ezt a lángot és reményt megérve, Az üdvért üdvöt adsz nekem cserébe, S forró szerelmed vágya vonz felém. Csak úgy lehetsz enyém!

(Debreczen.)

Róvi Nándor.

A szabadság alapja.

A szabadság a nemzetek éltető levegője. Annál egészségesebb a nemzet, minél tisztább az éltető lég. Ennek pedig tisztasága s egész- séges volta a talajtól függ. A mocsáros, pos- ványos talaj egészségtelenné teszi a levegőt. A szabadságnak is tiszta és jó talaj kell, hogy a népek éltető elemévé legyen. A talajt kijelöli ama királyi jelszó: „Igazság az országok alap- ja”. Az irás pedig a következményt is hozzá köti, mint amattól elválhatatlan, midőn ezt mondja: „megismeritek az igazságot és az igazság szabadossokká tesz titeket”. A szabad- ság, mely nem az igazságból fejlődik ki: röpké lőtű, délhábszerű káprázat. Nem ilyen volt-e a Dósa György rettenetes véget ért szabadság- harcza? Valódi szabadság csak az igazság is- meretének nyomán fejlődhetik ki; s ez által lehet a nemzet önálló és független. Nem ezt érzette-e nemzetünk a Boockay, Bethlen és Rákóczi fejedelmek idejében? És ha az igaz- ságot feladja vagy elveszti kezei közül vala- mely nép vagy nemzet: nem eltűnik-e azzal együtt tőle a szabadság is? S akkor élete nem élet, csak tengődés. Nem így volt-e nem- zetünk, miután a II-dik Rákóczi tárogatóinak utolsója is elnémult?!

Az igazság megszerzése küzdelembe ke- rül: birtokába annak oly nemzet jut, mely nem irtózik a munkától és fáradságtól. Nem- zetünk is hosszú-hosszu szünet után, csendes de kitartó munkával megragadta az igazságot és a M á r c z i u s 15-tel újra szétáramlott szép hazánkban az üde, éltető, tiszta levegő, a szabadság, melyben a nemzet megijodott, megújult! Az alap megrázkódtott, az építvény összeomlott, de eméke áll!

Üstökös csillag nekünk ama nap, mely is- mét eljön bár hosszasa a várakozás, lesz idő, mi- dőn újra feltűnik egünkön s akkor nagy leend örömünk, oly nagy, oly magasztos, a minő csak lehet egy nemzet öröme! — Mi fosztott meg tőle s mi akadályozza jövetelét? A gondolkozási lomhaság, mely a szabadság- érzéket vesztelésre kárhoztatja: a kényelem szeretet, mely bárminő helyzettel és viszonyok- kal megalkuszik; a husos fázekak utáni mohó vágy, mely a rut önzés és hatalomvágy szü- leménye; az ámitás és hazugság, mely az ószinte hiszékenységet kizsákmányolja; a gyáva meghunyászkodás, mely az emberi méltóságot és erkölcsi önértzetet rombolja le az emberben a festett hazafiság mely a loyálitást játsza. Ezek késleltetik az igazság és annak nyomán a sza- badság országának eljvetelét!!! Késleltetik igen, de végkép meg nem akadályozhatják!!! Hajtott-e hatalma alá hódító vagy ellen- ség valaha csak egy nemzetet is árulás által, ha magok közt a nemzet fiait közt árulók nem voltak?!

Hiszen még Mohácsról is azt mondja a költő: Nem, nem az ellenség! ön maga vágta sebéit!”

Bizony, egy nemzet se sülyed szolgálatságha ha nincs meg fiában a szolgálatság! Oh ha némely ember lelkét úgy láthatnánk, mint tes- tét; szánalmasabban nézne az ki, a sok gör- nyedezés, elváltoztatás és kamealeonszerűség miatt, a vasári koldúsk nyomorékjainál, kiknek karjai és lábai ki vannak csavarva helye- ikből!

Álljon talpra, értsen egyet s hasson oda minden fia a hazának, hogy az igazság és szabadság karöltve jelenjenek meg közöttünk s tegyék boldoggá, naggyá és hatalmasá nemzetünket! Úgy legyen!!!

(Szapárfalva.)

Rácz Károly ev. ref. lelkipásztor.

Ha férfi vagy, tüzz élelczélt magadnak És azt kitűzvé, törj bátran felé! Ne lankadj és ne állj meg féluton. Csak az győzhet, ki csüggedetlenül, Ezer bajjal, veszélylyel szemben is, Nemes, szent czejljáéat végig kitart! A zord havas szerény gyopár virága, Ha azt fáradsággal szakíthatád le, Előtted mindig kedvesebb leszen, Mint a kertnek bármelyik szép virágja, A mely után, hogy a tied legyen, Csak a kezéd kellett kinyújtani!

(M.-Pércs.)

Nagy Lajos.

A »Debreczen« nemcsak a poli- tikát tárgyalja független szellemben, de a kálviniegyház érdekeit is kitünő figyelemmel és elfo- gulatlanul szolgálja.

E téren való munkálkodása, a »nagy- korúság« esztendejében (XXIV-ik évfo- lyam) s a jubiláris napok előtt általá- nos figyelmet kelletts mert minden szavából a kálvinista bá- tor igazságra ismert az olvasó: ezért becsülik sok ezren; — egyéb ér- demei mellett kiváltképen ezért üdvözölöm én is, ószintén ohajtvja, hogy a kálviniegy- ház fokozódó diadalát a férfias »Debreczen« minél előbb kolosszális erőben láthassa!

Marjai Péter nagyléltai ref. lelkész, egyházmegyei tanácsbíró.

Viharban.

Tördeli a vihar a zuzmarás fakat, Zörgeti ablakom, majd ajtómrá támad, Leszkatag háztetőt, czimert, czégereket, Megriaszt nagy embert és kis egereket, Höfelhök csingenek az egboltzatról, Höhégek merednek elének az utakról, Szép lepel fedi be a halottak sírját, Éjféli órákon emelni se bírják. Kis csöndes falvakat Szaharává teszen, Csak a templomtornya áll ki nagy merészen, Ideg-beteg embert fejtájába dönti, Orvosságért pénzök gyógyszerészek önti, Rángások jelzik a fejben és a kézben, Az uszágok dühös vezérczikkezésben, Szidatik a kormány, izgatott a szónok, Se vége, se hossza sértegető szónak. Cselédség fejéhez repül papucs, csésze, Megbolondul a föld, egy jó negyedrésze. Reakziós eszme átmegy aktióba, Belopózik bátran a trójai lóba. Szerelmi perpatvart csök nem szünteti meg, Napusgar kell ehhez, ahhoz inkább üteg. S mint a fák egymásra zugva bolygatnak, Az ebek is némán fogat visorgatnak. Hajjókán az utas szivszorongást érez, Rendezkedik félve vízi temetéshez, Árboczhajlongását, hullámsapkodását Ugy hallja, hogy az ő sírhalmát már ásásák. Görög istent kérelt viharban athéni, A mi istenünk most biron és a fábrini. S tombolni napokig csak a vihar képes. Csak a sors dobál így az ember fejéhez. Kifárad a lángész, elreked a torok, Kábító, izgató hatásuk a borok.

Szörnyű felemében összebuvik állat, Csak az ember az, ki ember ellen támad. Utasok lekesnek, bálokról lemondnak, Helet ad az öröm töprengés és gondnak. De hát van-e haszna hófúvásnak, szelnek? Hallgassuk az utcát, oit, hogy mit beszélnek. Nyári zubbonyfedett munkásember csapat, Kotorásza vígan a sok fehér havat. Jövömenő urat megkritizál szörnyen, S ha elesik egy-egy, hahotázik könnyen. Lapáttal, kezében, pipával szábjában, Nyiformán dudolgat beszélget magában: »Magsajnálta Isten az éhezöt népet, Az angyalok szórják le a hópihéket. És mi összegyűjtjük halomra, rakásra, Kereshetünk ekkép kenyérré, lakásra.« S megenyhül az idő, olvadnak höhégek. Kis virágok nőnek és boszantó legyek. Bekopog a tavasz, mint szerelmi posta, Kezében virágot, napusgarát hoz a. Kirepül a madár olajgót vive, Örmötől repdesik az ideges szive. Szerelmes kibékül, a szónok elnémul, Ki is merne szólni, ha fülmile dalol. Ez a feltámadás a viharos télre. Oh! de hányan leszünk akkorára élve?

(Budapest.)

Bekics Gusztávné. (Bogdánovics György)

A demokracziának hatalmasok részéről tulhajtott hangoztatása: t a k t i k a, melynek külszine alatt rendszerint egy adag a b- s z o l u t i z m u s t h o n o s i t a n a k m e g .

(H.-Böszörmény.)

Dobó Sándor.

MIÉRT SZERETLEK? . . .

Miért szeretlek oly nagyon? Mi végre? Kérdezgetem, de meg nem mondhatom! A szerelmemnek — mondják — nincs „miért”-je A sziv hevül, llobog, szeret vakon.

Elpirulok, ha neved szóba hozzák, Mint csintalan tetten kapott gyerek: Ha jósz, valami úgy von oda hozzád S mint öntudatlan médium — megyek.

S ha megfogom picziny, fehér kezéd, Gyönyörű két szemed reám veted S megcsendül hangod pajkos, vig kacajában:

Hogy ez egekől lopott pillanatban Beszédes ajkad meg nem csókolom, Csak isten őriz tőle, angyalom!

(Debreczen.)

Kulesár Ferencz

LYÁN

Fiatalság: lep- Dalra fekszik, Sose gondol a Ott veszi a jó De bizonyos h Hamvába hal

Honka szép da Erte ifju, sok Szállt mint lep A mig tartott De az élet han Másé holnap, A az ifuság mul Akár egy szép

Honka arcz-rózs A vén idő redt És az ószilomt Minden ifju go A kik eddig k Ellúntek, mint

A vig kedélyt Nagy a kicsit Szépség, jószág Csak a vagyon Varam leg Uraságom ott Körülte hadd Irigyeje ki aru

Hol a Nyírség Lomhán megy Homok-buczká Benn hona bíró Kikönykököl te Csillag-villog, De kerő nem Kikönykököl és Néz a habra, Hallgatja a né Elmult időt vis Ablakában sze Letört virág

Tisza habja sír Mint egy hose Kanyarodik tó Homok ágya S a hol ereszt Furja ássa a S mint örlo s Tiszába dönt

A hely, hol a Most is megve Pecszeftu meg A part süpped S e vidéken a Látják helyét

A nép pedig Ezt a regét s S Lyán yva „Ne légy h

A „De

25 éves jubi

A szabadsajtó vérek. A népek on- beri jogok s embe- tulabb felfogása m az egyik testvér — fejlődve, ma már mi- urálja a tömeg gond- nek örvend: addig- bár szintén a szelle- nyítésének a közjö- ját végezi — még- mek szerepére var- mindenki rendelke- vesen szeretik s le- mely első sorban a hasznát. A sajtóna kötelessége támoga- Az különösen- tónak, mert való- ró nem csupán ür- mokratia a nemze- velttség nélkül nem- velttség nagy eszme- utján valósítható m- Ezt a köteles- keresszül híven és- ezért 25 éves jubi- lantió ószinte üdvö-

A »DE

Homlokodo »Eyenit Ha ezt val Meg fog Mert élned Ha mar Minden pol Ki honé

LYÁNY-VÁR.

— Népmonda. —

Fiatalság: lepke élet; Dalra fekszik, dalra ébred; Sose gondol a holnapra, Ott veszi a jót, hol kapja. De bizonyos hogy ki büszke: Hamvába hal egykor úszke.

Honka szép dus lány vala, Erte ifju, sok lángola. Szállt mint lepke, szépről szebbre, A míg tartott ifju kedve. De az élet hamar siet: Másé holnap, mi ma tied. Az ifjuság muló, teló. Akár egy szép báránnyelbó.

Hona arcz-rózsaira A vén idó redtő írta. És az ószi lomb hullásra, Minden ifju gondolt másra, A kik eddig körülvettek, Eltűntek, mint lengő lepkék.

A vig kedélyt bánat váltja. Nagy a kicsit átkialtja. Szépség, jószág foszlány-darab: Csak a vagyon mi meg marad. ... Váram legyen Tisza parton: Uraságom ott fantomok. Körülte hadd dajlong madár, Irgyelje ki arra jár!

Hol a Nyírség végét járja. Lomhán megy a Tisza árja: Homok-bucznak magas var áll, Benn Ilona büszkén járkál. Kikönyököl az ablakra, Drágasággal teli rakva. Csillag-villog, nagyon mutat. De kerő nem vesz ott utat. Kikönyököl évről évre, Néz a habra, néz a rétre, Hallgatja a nép danát. Elmúlt idót visszaáhit: Ablakban szegény árva: Letört virág a pohárba.

Tisza habja siklik, szalad, Mint egy hosszú ezüst-szalag. Kanyarodik idebb-odább Homok árja itt szük, ott tág. S a hol érezet a fű lombot, Furja ássa a vár-dombot S mint órló szu erős tölgylet: Tiszába dönt várat, hölgyet.

A hely, hol ez a vár állott, Most is megvan, omlik, mállott. Pezsgve fut ott a víz tova, A part süpped, dül tétova, S e vidéken a kik járnak Látják helyét a „Lyányvár“-nak.

A nép pedig szántva, vetve, Ezt a regét szájra vette, S Lyányváron, ez esét óta: „Ne légy büszke!“-ez a nóta.

(M. Sziget.) Viki K. Bálint.

A „Debreczen“-nek

25 éves jubileuma alkalmából.

A szabadsajtó és a népiszkola édes testvérek A népek útmutatára ébredése, az emberi jogok s emberi rendeltetésre nézve tisztultabb felfogása mindkettőnek az atya. De míg az egyik testvér — a sajtó hatalmas arányokban fejlődve, ma már mindenki előtt imponál; vezeti s uralja a tömeg gondolkodását általános tiszteltetésnek örvend: addig a másik — a népiszkola — bár szintén a szellem fejlesztésének, megtermékenyítésének a közjólétre általánosan ható munkáját végezi — még mindig a mellözött gyermek szerepére van kárhoztatva, a ki felett mindenki rendelkezni akar, de igazán csak kevesen szeretik s legkevésbé talán a nép, — a mely első sorban és legkövetlenebbül veszi hasznát. A sajtónak, mint erősebb testvérnek, kötelessége támogatni a népiszkolát. Az különösen a demokratikus irányú sajtónak, mert valódi, belső tartalommal bíró nem csupán üres jelszavakból élőködő demokrácia a nemzet minden rétegét átható műveltség nélkül nem létezik. Az általános műveltség nagy eszménye pedig csak a népiszkola útján valósítható meg. Ezt a kötelességet a „Debreczen“ 25 éves keresztül hiven és lelkesen teljesítette. Fogadja ezért 25 éves jubileuma alkalmából egy néptanító ösztinte üdvözlését, hálás köszönetét.

(H.-Hadház.) Simon Károly.

A »DEBRECZEN«-NEK.

Homlokodon viseled, hogy »Egyenlőség, testvériség.« Ha ezt vallod továbbra is Meg fog áldni érte az ég. Mert élned kell, élni is fogsz Ha maradsz független elvű, Minden polgár példóni fog Ki honért küzd, honért elvhű.

(Debreczen.) Vadon Sándor.

1850 márczius 15.

Azt hiszem, e márczius 15-ikén kiadott alkalmi emléklapban sokan irnak az 1849-iki, még többen a 48-iki márczius idusáról, hadd írjak én az 1850-ik év szomorú márcziusáról. Sok magyarországi emigráns töltötte ugyanis az 1849/50. évi telet Bolgárországban, a hol Sumlában magyar kaszinó is volt. A Sipos-Várady-fele kávéházban gyűltek össze rendszeren, a hol elhatározták, hogy márcz. 15-ikét megünneplik és ez alkalomból Szigligeti »Szökött katoná«-ját fogják eljátszani.

A darab ugyan nem volt kéznél, de az emigránsok között volt P a l k o v i c s főhadnagy, ki azelőtt színész volt, és fejből leírta az egészet. Ugyancsak ő fűtyölte el a darab nótáit, melyeket Sáfáry lekötozott. A lengyelekből került ki a szükséges muzikus megpiktor, kik az ének- és zenekart, valamint a színpadot is összeállították.

És márcz. 15-ikén előadták a darabot, igazán előkelő, nagy közönség előtt. Élnék még Bolgárországban többen, kik jelen voltak ezen a magyar előadásban. Kosztolányi játszott a Gergelyt, Diviacsek Völgyi ezredet, Palkovics Asztroft stb. Ott voltak Achmed pasa, Halil pasa, sok más törzsisztellel, bolgárok, törkök. Minden táncot, minden nótát meg kellett ujránni.

A közönség magyar része pedig a szó teljes értelmében sirva vigadott. Nem volt magyar ember, ki ezen az előadásban ne könnyezett volna.

Gróf V a y diszruhában lépett a második felvonás után a színpadra, hogy lelkes, hazafias beszédet mondjon. Valahányszor K o s s u t h nevét emlitette, a közönség kivétel nélkül frenetikus tapsban tört ki.

Éjfel körül ért véget az előadás. Az utczán kemény hideg volt, de a magyarok lelkesedése a csuf idó daczára — az utczán is kiltört és a sötét éjszakában egyre hangzott: »Éljen a magyar szabadság! Éljen Kossuth Lajos!«

Ez a magyar színi előadás volt az első rendszeres előadás, melyet Bolgárországban játszottak és bár azóta negyven évnél több idő telt el, máig sem tartottak hozzáfogható összhangzatos előadást.

(Debreczen.) Halász Lajos.

D A L.

Mikor elszunnyadtam, Eszemben forogtál. Mikor felviradtam, Eszembe jutottál.

Hullámzik az elmém, Mint a patak sodra. Csak te forogsz benne, Örvényben a rózsá.

(Budapest.) Zempléni Árpád.

Az agglégény.

— Rajz. —

Feje bubján gyérülnek a hajfűrtök, arczán pedig az örökös mosoly tagadja le az idó vas-fogának nyomait. Járása könnyed, tánczserű, mozdulatai választékosak, — mint nyakkendői.

Bálok, jourok, piknikiek nála nélkül csak közönséges tánczvigalmakká törpülnek s a francia négyes unalmas, szellemtelen, ha nem ő rendezi.

A színházban, mielőtt helyét elfoglalná — alig gyöz pakkerlizni, köszönni. — Kiszitband! — Csókolom kezeit. — Szerrrvusz !!

Aztán figyelmesen körülnéz a páholyosokon s önelégedetten veszi tudomásul, hogy a lányok, asszonyok várják köszönetét.

A déli korzón pontosan megjelenik, megdicséri a hölgyek toilletjét, megereszt egy pár üres bókot, aztán szentel egy pár percet barátjainak is, hogy elmondhassa nekik, — mit mondott az Adrienne, az Irén, a Margit, meg hogy milyen biztatón kacsintott réa a feleséges kis X-né.

A lányoknak dédelgetett kedvence s büszke az a lány, aki a négyesben az ő karjain megjelenhet.

A kávé-tracsokon a nénikék minden héten mással házasiatják össze, a Zsüli néni pláne már biztos forrásból tudja, hogy jegyet is váltott...

Ő pedig mindezekre alszik egyet s másnap kezdti ott, ahol tegnap elhagyta. Ez a fiatal agglégény.

Feje bubján gyérülnek a hajfűrtök, arczát a komor tekintet tíz évvel megöregíti. Pontosán jár, mint egy chronometer óra, úgy hogy az órákat utána igazíthatják. Fél egykor leteszi a pennát s a legegynesebb uton megy ebédelni a vendéglőbe. Jean élébe teszi az extra étlapot s hosszas zsörtölődések után összeállítja a menut. A bornak és a giesshüblinek langyosnak kell lenni, az ételnek pedig forrónak — így mondták neki az orvosok s ő ezt pontosan betartja.

Ebéd utána langyos meleg pikoló után a napi sakk-parthie következik mely ha 3 óráig véget nem ér, a matt másnapra marad.

Este ugyanott vacsora a rendes 3 deczi borral, melynek 1/10-ig el kell tartani. Akkor egyenes úton megye haza, eltenni magát másnapra.

Lányokkal, asszonyokkal nem törődik, sőt fél tőlük, olyan társaságba nem jár, hol asszonyok vannak, szemérmes mint egy kis lány a XVIII-ik századból.

Megnősült volna, de nem volt bátorsága. Ha egy lánynak eszébe jutna, hogy megkerje kezét, hozzá menne udvariasságból; mert az agglégények udvariasok.

Ez az öreg agglégény. (Debreczen.) Magyaróssy Imre.

A sajtó-szabadságról.

Az 1848-ik évnek nem volt becesebb ajándéka e nemzet számára, mint a sajtószabadság. Sőt nekem úgy tetszik, hogy igazán beces csakis ez volt. A többiekhez nagyon sok szó férhet. S a tizenkét pont ama híres záró jelszavai: szabadság, egyenlőség, testvériség, — voltaképpen soha testé nem érlelhető szép frázisok.

Avagy, szabad vagyok-e igazán, vagy fogok-e szabad lenni valaha? Egyenlő vagyok-e minden polgártársammal? Testvérem-e nekem az ember? — Bizony talán a testvérem sem az — Testem már születésemkor le van egy nyűgös állam, egy követelőző, szörzszalhasogató társadalom czéljaira foglalva; idóm, akaratom java részét, hogy megélhessek, saját magamnak kell berbe adnom. — Ha törvénybe idézlek s jelentkezem, rám szólnak: várj, míg ellenfelemet, ha esetleg különb öltözete van, bebocsátják, behívják, leültetik. Ugyanígy járhat velem szemben a paraszt guba. Fényes látszat biz ez mind; czifra utalvány nem létező pénztárhoz.

Hanem, a gondolat szabadsága, az való. Mikor az kiosztatott, azt mindenki kézzel fogható sajátjál nyerte. És az becesebb a föld minden kincsénél.

Ne legyen bár semmid, csak ez: gazdag vagy; nevezd bár mindent sajátodnak, csak ezt nem: oly szegény, oly nyomorult vagy. — Aldva legyen érette minörökké, a ki megadta!

Napjainkban hallunk egyes hangokat, melyek a sajtószabadság korlátozására vonatkozólag ejtenek el. És e hangok illetékes helyen felfogotnak s kijelentetik: »a kivétel lehető módzatainak megfontolás tárgyává tétele.«

Cellini Benvenuto, az olasz renaissance korbeli híres ötvös-szobrász jut itt eszembe. E genialis férfiü quodlibetje volt a legnagyobb erényeknek és hibáknak. Állhatatlansága, daczossága, kikitörő vadállati durvasága s vértettei teszik az utóbbiakat; de nagy tehetsége, természetből jó szive, vallásossága, a szép iránti érzéke az előbbieket. Újjat húzott pápákkal, bibornokokkal, hercegekkel, embert ölt, nőt kinnzött csaknem halálra; de megalkotá Perseusát, megalkotott annyi műremeket, miket az utókor legféltettebb műremeikei közt óriz. Ha benne csak az embert nézik, a legelső fára fel kell vala őt húzni.

De ha csak örökös kőbóriási kedvét megtörlik, elzuzzák egyszersmind nagy tehetséget is.

Nem akarok párhuzamot vonni eszme (mert hiszen Cellini is eszmét képviselt) és eszme közt; a kellő alap sincs meg hozzá, mert a sajtószabadság összes kinövésai anyagi erények Cellininek csak egy vétkéhez képest. Csupán magyarazataiken hozom fel, hogy hova fog jutni a sajtószabadság, ha megregulazzák. — A korlátozás hangfogó a gondolat szöcsövény; ha azt alkalmazzák, a szöcsök többé teljes hangot nem ad; s már akkor a sajtószabadság lényegét veszítette, s ha lényegét veszlette, többé nem létezik.

Ne legyen áldott soha, ki erre törekszik! (P.-Ladány.) Igmándi Miklós.

Eladó ház.

Nádudvar községében egy minden üzletnek alkalmas, a fő-és piac-téren lévő csinos sarokház, mely áll: 2 bolt, 3 szoba és mellék-épületből, — együtt több évre olesó áron azonnal berbe kiadó.

Értekezhetni lehet Nádudvaron 486. házszám a tulajdonos Katona Máté ural.

(136.) 1-4.

„THE GRESHAM“ életbiztosító társaság Londonban.

Magyarországi fiók: BUDAPEST. Ferencz J.-tér 5, 6, a társaság házában. Ausztriai fiók: Bécs. Gisellastrasse 1. sz. a társaság házában.

Table with financial data: A társaság vagyona 1891 június 30-án — frank 117. 550.797. — Évi bevétel biztosítások-és kamatból 1891. június 30. — 20. 725. 259. — Kifizetések biztosítási és járadéki szerződések és visszavásárlások stb. után a társaság fenállása óta (1848) — 249.311.499. — A legutóbbi 12 havi üzleti idő alatt a társaságnál értékig nyújtottak be ajánlatok, miáltal a társaság fenállása óta benyújtott ajánlatok összértéke — 1.728.184.555. —

Értékre megy. — Prospektusokkal és díjtáblázatokkal, melyek alapján a társaság kötvényeket kiad, továbbá ajánlatokkal díjmentesen szolgálnak az osztrák-magyar monarchia minden nagyobb városában az ügynek urak és a magyar és osztrák fiókok.

FŐÜGYNÖKSÉG: Debreczen, czepléd-utca, 2166 szám, Simonffy-házban.

Ezzel kapcsolatban felelmitjük, hogy a „Gresham“ igazgatósága, egy legutóbb megtartott ülésén, biztosítottjai érdekében több rendbeli újítás életheleptetését határozta el. Így többek közt határozatba ment, hogy 15 évi tartamon aluli biztosításoknál egy kölcsönnyújtás, mint visszavásárlás már a 2-ik évi díj befizetése után engedélyezhető; a biztosítás 13. havi fenállása után a kárösszeg még az esetben is kifizetetik, ha a halál öngyilkosság, párbaj vagy bírói ítélet folytán bekövetkezik. A biztosító közönség tájékoztatásul a „Gresham“ a kötvényeket magyar szövegben adja ki.

A 132.

„Debreczeni Hirlap“-ot

járassa, a ki minden pártérdektől szabadon, függetlenül, csak a magyarság ügyét szolgáló s a közönség igényeit kielégítő, helyi érdekű politikai napilapot akar olvasni. — A „Debreczeni Hirlap“ eleven-ségéről, jól értesültségéről, friss hírszolgáltatáról, politikai s közéleti ügyekben korrekt, részrehajlatlan, soha sem személyeskedő magatartásáról bőven meggyőződtek olvasói.

A „Debreczeni Hirlap“ külön tudósítokat szerződtetett a fővárosból, kik az ország legfontosabb eseményeiről express levelekben és táviratokban naponként értesítik olvasóit.

A „Debreczeni Hirlap“-ot a megrendelés napjától kezdve april 1-ig ingyen küldi a kiadóhivatal.

A „Debreczeni Hirlap“ előfizetési ára egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Előfizethetni helyben a kiadóhivatalban Kutasi Imre könyvnyomdájában, továbbá Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében, vidéken pedig a postahivatalok útján.

8329 tk. sz. 1892.

Árverési hirdetményi kivonat.

A debreczeni kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy néhai Köhler Maria Lázár Lajosné hagyatékai ingatlanai önkéntes árverési ügyében a debreczeni kir. törvényszék (a debreczen kir. járásbírórság) területén levő Debreczenben fekvő debreczeni 623 sz. jtkvben. A. I. 645 6156. h. r. sz. a. foglalt ingatlanokra az árverést 17000 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1893 évi Márczius hó 27-ik napján délután 3 órákor a debreczeni kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság árverési termében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól eladatni nem fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10% -át vagyis 1700 forintot készpénzben, vagy az 1881: LX. t. cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881 évi November hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átsofgaltatni.

Kelt Debreczenben 1892 évi november hó 5-ik napján, a debreczeni kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság. (120.) 3-3

Eladó föld.

6¹/₂ hold új-osztású föld a hatvan-utcai dűlőben, — első osztályú — e l a d ó.

Értekezhetni Hatvan-utca 3649. szám alatt özv. Szabó Bálintné tulajdonossal.

(130)

Ára: 1 nagy tégely 2 ft., 1 kis tégely 1 ft. 20 kr. Kapható a

svájci Haj-Élixir

magyarországi foraktárában

BUDAPEST, IV., Kecskeméti-utca 8.

Székfűtés vidékre az ősszegen kézpénzben vagy levélbilyegben előre való beküldése esetén bárhova bérmentve és teljesítőkárta mellett, vagy pedig utánvételt bérmentlenül.

(102.)

2—2.

Cognac-ipar részvény-társaság BUDAPESTEN.

Gyártmányai a nemzetközi bor- és élelmezési kiállítás juryje által

(udvari és egészségügyi tanácsos Vogel tanár eln.)

közegészségi szempontból a legmagasabb kitüntetést egyedül nyerték el és alábbi orvosi tekintélyek elismerésének örvendek.

Dr. Angyán tanár Dr. Kovács tanár
Dr. Kéty tanár Dr. Müller tanár
Dr. Kézsmáry tanár Dr. Récey tanár
Dr. Korányi tanár Dr. Stiller tanár
Dr. Tauscher tanár

A számos elismerő levelek közül, melyek igazolják, hogy ezen cognac-gyártmányt a legelső hely illeti, csak az alábbi közülük egész terjedelmében:

Orsz. m. kir. chemiai és közp. vegykis. állomás. (földművelésü. m. kir. miniszterium.)

1437. 1882.

IGAZOLVÁNY.

Az országos m. kir. chemiai intézet és központi vegykisérleti állomás részéről hivatalosan igazolatik, hogy a cognac-ipar részvény-társaság cognac-gyára a modern technikai és az egészségügyi követelményeknek megfelelőleg van berendezve s az ott gyártott készletből f. 21 hó. napján hivatalosan vett — ötféle — cognac-minták mindegyike kifogástalan jó minőségűnek találtatott.

Budapest, 1892. október hó 28-án. Az igazgató helyett: Tóth s. k.

Szíveskedjék tehát csakis ezen gyártmányokat rendelni. Megbízások intézendők a

Cognac-ipar részvény-társasághoz Budapest.

Képviselő DEBRECZENBEN: HOCHFELDER JAKAB.

Kapható DEBRECZENBEN a következő czégek-nél: Csanak József, Riekl József Zelmós, Gerőly Fülöp, Luatig Károly, Leidenfrost Ármán, Szabó Zeigmond, Varga Lajos, Kun József, Rosenthal Daniel, Party Ferenc, Kohn Lajos, Fogyasztási szövetkezet, Aron Manó és Társa, Pószert János, Katz Lajos, Riesz Lipót uraknál.

(88.)

3—5.

SCHUNDA VENCZEL JÓZSEF

cs. és kir. udvari szabadalmazott hangszergyár

Budapest Gyár: IV. ker., Magyar utca 26. sz. Raktár: IV. ker., Magyar-utca 18. sz. T. cz.

Van szerencsém t. cz. értesíteni, hogy a napról-napra növekedő megrendeléseknek megfelelően és hogy a mellett tisztelt vevőim igényeit továbbra is minden irányban a legteljesebben kielégíthessem, gyáramat ismét nagyobbítottam és pedig olyképen, hogy a IV. ker., Magyar-utca 26. sz. a levő házamat egész terjedelmében gyári helyiségekké alakítottam át, ahol is ezentul kizárólag csakis műhelyeim lesznek. Ennélfogva raktáramat és eladási helyiségemet ugyancsak (124.)

IV. ker., Magyar-utczában levő 18. sz. alatti házamba helyeztem át, amelyben ugy mindenemű hangszerekből, mint réz-fúvo-hangszerek, fa-fúvo-hangszerek, vono-hangszerek, ütő-hangszerek és ezek alkatrészeiből dusan felszerelt raktárt tartok.

Üzlet-eladás.

A debreczeni asztalos-egylet üzletfoglalás miatt

temetkezési intézetét

egészen, vagy apróbb részletekben, elárusítja.

Minden — ez üzlet körébe tartozó berendezési czikkek és anyagok

fa- és érczkoporsók, ravatalok, gyászkoosik stb., továbbá:

egy asztalos műhely teljes felszerelése szerszámokkal és anyagokkal s végül: egy berendezett

sirkő-raktár

beszerzési áron lesznek áruba bocsátva Ugyancsak eladó az egylet tulajdonát képező

Varga-utczai 2247. sz. ház is.

Részletes értesítést nyerhetni a debreczeni asztalos-egylet temetkezési intézetében: Tisza-palota, kenyér-piac.

(97.)

5—10.

Nyomatott a »Debreczen« nyomdájában (nagyuj-utca Konrad-ház, 1702).

A „BÉCSI BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG“ DEBRECZENI FÜGYNÖKSÉGE.

Van szerencsénk a közelgő jégbiztosítási idény beállta előtt társulatunkat a n. é. közönség szives bizalmába ajánlani. A mint eddig, ugy ezután az leend czélunk, hogy ugy tűz-kár, mint jég-kár ellen biztosító t. feleinket ne csak a legmérsékeltőbb díjakkal és előnyös feltételekkel, de károk esetén gyors és igazságos kárrendezéssel is kielégítve, társulatunk részére ne csak megnyerjük, hanem állandóan meg is tartjuk.

Felvilágosítással minden irányban alólított főügynökség helyben (kereskedelmi iparbank palota), a vidéken pedig minden községben létező alügynökség legkészségesebben szolgál.

Teljes tisztelettel

(133.) 1—1. A »Bécsi biztosító-társaság« debreczeni főügynöksége busai Benke István titkár.

LAKÁS-VÁLTOZÁS!

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönség tudomására juttatni, miszerint az évek óta Nagyvárad-utca 2122. sz. alatti lakásomat

folyó évi május elsőtől

a főtéren TISZA-PALOTA átellenében levő 1712-ik számú

SZABÓ LAJOS ur házába helyezem át.

A tavaszi és nyári idény közeledtével ajánlom magamat mindenféle

szobafestő- és mázoló-munkák,

tapetirozások és az ahhoz szükségelt aranyozások templomok festése, oltárok és szószékek aranyozásának

a legművészebb kivitelére.

Levélni felkeresésre költségelirányzattal szivesen szolgálok bármely vidékre.

Az eddigi bizalmat és pártfogást megköszönve: kérem abban új lakásomon is szerencséltni.

Teljes tisztelettel

Horváth András

(135.) 1—3.

szobafestő.

Áron Manó és Társa

SZESZES-ITAL KIMÉRÉSI ÜZLETE HAL- ÉS KISUJ-UTCA SZEGLETÉN

és NAGY HATVAN-UTCA 1095. SZÁM ALATT.

ifj. Bészler János-féle házban, ajánl: legkitünőbb minőségű

Jamaika, Cuba, Angol-rumokat,

szerémi és erdélyországi szilvóriumot,

BOROVICKÁT, FINOM LIKÖRÖKET,

magyar és francia cognacot,

és mindennemű közönséges és különleges pálinkát

a legjutányosabb árban.

(131.)

1—3.

SCHLICK féle vasöntőde és gépgyár részvénytársaság BUDAPESTEN.

Gyár és irodák: VI. KERÜLET, KÜLSŐ VÁCZI-UT.

Városi iroda és raktár: Podmaniczky-u. 14. — Flók-raktár: Kerepesi-ut 77. sz.

Gőz- és járgánycsőplő-készüléket

számos első díjakkal kitüntetett

szab. Schlick-féle 2 és 3 vasu ekék

mélyítő s egyetemes aczél ekéket,

eredeti Schlick- és Vidats-féle egyvasu ekék, talajmivelő-eszközök, valamint

Schlick-féle szab. »HALADAS« sorbavetőgépek.

Takarmányelőkészítő gépek, daráló, őrlőmalmok és mindennemű gazdasági gépek Eredeti amerikai

kővektől és marokrakó arató-gépek és fűkasáló-gépek, szállítható mozi vasutak stb.

Minta-raktár Debreczenben: Trnka Ferencz urnál, Kis-Várad-utca.

Előnyös fizetési feltételek. Legjutányosabb árak. Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

(61.)

4—18.

EMLEK

Nem tartozom a közé, de mert fölkért e Lap mostani felelőséhez, nehany sort e negyedszivesen teljesítem többször bezörgtettem »Debreczen« szerkesztésében. Nem foglalkozom elemem az s nem is vatanlan politizálók ezt vallani velem! M életünk! Sokkal inkább dalmi kérdések, a nézetem szerint, nem sünk emelkedésének.

Am hadd politizáljon Am hadd lengesse ez magasan azon zászlót s ég- szép jelszava becsültem s becsülök zódését. De kérem ez Am maradjon elveihöz, de ne ejts zászlót sem, melyet tengerhajairól leszed emelése érdekében karjaival.

Ha megteszi ez nem érettként, váro bizony szivesen emet is e Lap, nem legünek tekintendő roztatni.

A »DEBRECZEN

Hol a Rákóczi Imára, buzgó Nagy Debreczen Rút éjmadárka Rákóczi lelke Buzdítva népet S hogy meg n A szabadsá

Midőn e lap tisztelő felhívás járulni, elmém ma nap nemzeti jeledunk az 1848-iki tisztább fényben nemzeti nagyságát utódok előtt a nőtt emlékezete.

Ki ne tudná ezeréves emlékmű táztak historikus és e kérdést a előtt megoldotta, ágában 48 előtti tárpont szerint szél. A nemzeti ezadiki márczius nala s a jövő kö számitani a mag dének történetét feudális Magyar vel, bevégezve gazdag évezredé ként pont az az a melyen az új

Újra kellett kellett meghódít konszenvét és e harc volt, min mint az első. E megünnepléséhez pel csak a más befejezését fog Debreczen.

Mikor volt

Czirus szeságából akkor e mikor élete utó tanácsait osztott:

»A mi ped fiaim! minekuta sem ezüstbe, se ne tegyétek, ha minél hamarabb gabb állapot, n a mely minden dolgokat terem én különben is szerető voltam. lők azzal, a nyeit közli.«

Szeressük miként Czirus Hazánkat utód jat csak az sze szereti. De a n gonos, földjét a gonoszszággal s ha képes a kir

DEBRECENI FÜGYŰNKÖSEGE.

Amennyi idény beállta előtt társulatunk... A múlt eddig úgy ezután... jeg-kar ellen biztosító t. fe... jalkaral és előnyös feltéte... rendezéssel is kielégítve... meg is tartuk... ügyködés helyben (ke... minden közsgben létező... t. társaság debreczeni főügynöksége... István útkar.

LETÖZÁS!

Amennyi idény beállta előtt társulatunk... A múlt eddig úgy ezután... jeg-kar ellen biztosító t. fe... jalkaral és előnyös feltéte... rendezéssel is kielégítve... meg is tartuk... ügyködés helyben (ke... minden közsgben létező... t. társaság debreczeni főügynöksége... István útkar.

ÁRANYOZÁSOK

Amennyi idény beállta előtt társulatunk... A múlt eddig úgy ezután... jeg-kar ellen biztosító t. fe... jalkaral és előnyös feltéte... rendezéssel is kielégítve... meg is tartuk... ügyködés helyben (ke... minden közsgben létező... t. társaság debreczeni főügynöksége... István útkar.

ÁTH ANDRÁS

Amennyi idény beállta előtt társulatunk... A múlt eddig úgy ezután... jeg-kar ellen biztosító t. fe... jalkaral és előnyös feltéte... rendezéssel is kielégítve... meg is tartuk... ügyködés helyben (ke... minden közsgben létező... t. társaság debreczeni főügynöksége... István útkar.

és Társa

Amennyi idény beállta előtt társulatunk... A múlt eddig úgy ezután... jeg-kar ellen biztosító t. fe... jalkaral és előnyös feltéte... rendezéssel is kielégítve... meg is tartuk... ügyködés helyben (ke... minden közsgben létező... t. társaság debreczeni főügynöksége... István útkar.

2 és 3 vasu ekék

Amennyi idény beállta előtt társulatunk... A múlt eddig úgy ezután... jeg-kar ellen biztosító t. fe... jalkaral és előnyös feltéte... rendezéssel is kielégítve... meg is tartuk... ügyködés helyben (ke... minden közsgben létező... t. társaság debreczeni főügynöksége... István útkar.

EMLEKSOROK.

Nem tartozom a függetlenségi párt tagjai közé, de mert fölkerít az én kedves atyámfia, e Lap mostani felelős szerkesztője, hogy írjak néhány sort e negyedszázados jubileumi számba: szívesen teljesítem kérését, — hiszen ugyis többször bezörgtettem én már soraimmal a „Debreczen” szerkesztőségébe.

Nem foglalkozom politikával, nem életemem az s nem is értek hozzá. Vajha a hivatalos politikálók közül sokan be mernék ezt vallani velem! Mennyivel előbb volna közéletünk! Sokkal inkább érdekelnek a társadalmi kérdések, a melyeken nyugszik pedig, nézetem szerint, nemzetünk, hazánk és városunk emelkedésének, felvirágzásának jövője.

Am hadd politizálnak az ahhoz értők! Am hadd lengesse ezen Lap is városunkban magasan azon zászlót, melyre a „függetlenség” szép jelszava van hímelve! En mindig becsültem s becsülöm ma is mások meggyőződését. De kérem ezt viszont.

Am maradjon e Lap hű eddigi politikai elveihez, de ne ejtse ki kezéből azt a másik zászlót sem, melyet a politikai élet hullámzó tengerhajiról leszállva, a társadalmi élet föl-emelése érdekében lenget közénk kinyújtott karjaival.

Ha megteszi ezt, — nem én értem, hanem értünk, városunkért, nemzetünkért, — bizony szívesen engedem igénytelen szemelyemet is e Lap, nem függetlenségi politikai jellegűnek tekintendő külmunkatársai közé soroztatni.

(Debreczen.) Csiky Lajos, ev. ref. theol. akadémiai tanár, a „Debr. Prot. Lap.” szerkesztője.

A „DEBRECZEN”-nek — Debreczenben.

Hol a Rákóczi nagy harangja hítja Imára, buzgó s déleleg büszke népet Nagy Debreczennek: ott hlába vilija, Rút éjmadárként, harcát a sötétség... Rákóczi lelke él s magasra szárnyal, Buzdítva népét honl szóra, tette... S hogy meg ne fojtja a kor, maszlagával: A szabadsajtó örökdió felette!

(Budapest.) Illyés Bálint.

Midőn e lap jubileumi ünnepéhez a megtisztelő felhívás szerint egy porszemmel akarok járulni, elmém minden gondolatán uralkodik e nap nemzeti jelentősége. Minél tovább haladunk az 1848-iki márczius 15-ikétől, annál tisztább fényben ragyog e nap korszakalkotó nemzeti nagysága s annál szentebbé valik az utódok előtt a nemzeti eszményekkel összeforrott emlékezete.

Ki ne tudná még, hogy a honalapítás ezeréves emlékünnepe alkalmából mennyit vitzattak historikusaink a millenium ideje fölött. És e kérdés a nemzet még a tudósok vitája előtt megoldotta, midőn közelünk minden ágában 48 előtti és 48 utáni időről s e határpont szerint régi és új Magyarországól beszélt. A nemzeti közérzetben a negyvennyolcadiki márczius 15-ike az új millenium hajnala s a jövő kor története e naptól fogja számítani a magyar nemzet második évezredének történetét. E napon szünt meg a régi feudális Magyarország elkorhadl intézményeivel, bevezerve egy dicsőséggel és gyászszal gazdag évezredet; s a márczius 15-iki tizenket pont az az újabb pusztaszeri alkotmány, a melyen az új Magyarország felépült.

Újra kellett elfoglalni e kaza földjét, újra kellett meghódítani a világ becsülését és rokonszenvét és e második honfoglalás is gigászi harc volt, mint az első, de dicsőséges volt, mint az első. És ha most mégis a millenium megünnepléséhez készülünk, e nemzeti ünnepel csak a második dicsőséges honfoglalásunk befejezését fogjuk megszentelni.

Debreczen. Dóczy Imre.

Mikor volt Czirus legnagyobb?

Czirus szerintem az ő mindenkorai nagyságából akkor emelkedett ki legmagasabban, mikor élete utolsó pillanataiban fiainak végső tanácsait osztogatva s azt befejezve így szólt:

„A mi pedig az én testemet illeti kedves fiaim! minekutána meghalok, azt sem aranyba, sem ezüstbe, sem semminemű egyéb anyagba ne tegyétek, hanem adjátok vissza a földnek minél hamarabb. Mert ugyan mi lehet boldogabb állapot, mint egy szőlőni a földdel? A mely mindenféle gyönyörűség és hasznos dolgokat terem és táplál. Valamiképpen tehát én különben is mindenkor igen nagy ember-szerető voltam, úgy most is örömet és gyönyörűségeket a mi ő velek a maga jótéteményeit közli.”

Szeressük tehát a drága földet mi is úgy, miként Czirus szerette, hogy azzal együtt édes Hazánkat utódainkra hagyhassuk; mert hazáját csak az szereti igazán, a ki a földet is szereti. De a nép, melynek tanácsra van szükség, földjét a nagyon sok esetben kínáló gonoszsággal szemben csak úgy tarthatja meg, ha képes a kínáló gonoszságot leküzdeni.

Ehez felvilágosodottabb értelem, bizonyos műveltség kívántatik; a népek pedig az értelmet, a műveltséget a becsületet sajtó van hivatva megadni; valamint hogy a becsületet sajtó hivatása általában az elnyomottaknak védelmére kelni.

A „Debreczen” eddigéig lsten áldásaként működött e téren; — kívánom, fokozza tevékenységét, hogy okuljon és vegye hasznát továbbra is azon lelkes közönség, a mely ott az ország szívében mindenkor tündöklött őseinek azon erőnyében: miként kell a hazát, a hazában a földet szeretni és megvédelmezni. Budapest, 1893. márczius hó 1-én.

Kovács József, orsz. gyűl. képviselő.

FELEJTSETEK!

Felejtsetek! feledni hogyha tudtok: En nem felejték pillanatra sem. Elém mered, mint siri rém, a multak Halottra sebzett arca véresen. Rablánczotok csak fűztétek szorosbra, Áldjátok azt a szegytelt igát: En a multak szavára hallgatok, Mely iszonyattal, tiltólag kiált.

Rut börtönöknek rémes éjjelén Lángos rabokkal leltem főnvraszt. Nehéz bilincsek, nemes, büszke arcok... Mi volt a bűnök? — tudjátok ti azt, Szivemben itt sajt minden sohajuk, Aldom őket, hogy e bűnt elkövétték, Örök dicsőség részük; — s ronda börtön: Mert a hazát magoknál jobb' szerették.

Halálra vonszolt vértanuk között Tépett szívem megtörve fölözök; Látom, mint furja át gyilkos golyó A szenteknél tisztább homlokot. És látom a bitófák szönyű képét, A megfeszített Messiásokat... — Ne, ne tovább! En nem bírok feledni, Bár minden percem átok s kárhozat.

Felejtsetek! s menjetek ünnepelni Győzöitek vérből fakadt hatalmát. — En kimegyek: őrizni ezalatt Szent vértanuknak csöndes siri álmát. Am fejték' hajlitsa hódolatra Remélt jobb-lét, számítás és szély. — En hallgatom a fűszál suttogását, Mely sirjukon álmaikról beszél.

Es képzetem földéig annyi árnyat, Bűnt, hitszegést, mitől sötét a múlt. Látom a máglyát, melyen minden álom S honfi-remény elhamvad; vérbe fült. Elém mered, mint siri rém, a multak Halottra sebzett arca véresen: — Felejtsetek, feledni hogyha tudtok, En nem felejték pillanatra sem!

(Budapest.) Benedek János.

DEBRECZEN és KASSA.

Nem akarok párhuzamot vonni a magyar alföld metropolisá és felső Magyarország fővárosa között. Szeretném mindakettőt, Debreczent, mert szülővárosom; Kassát, hol az én sorsom esett nekem kies helyen, nyilván szép örökség jutott nekem — XVI. Zsoltár 6. v.

A kassai református egyház a nagy fejedelmi hóst, I. Rákóczi Györgyöt s hozzá méltó kegyes feleségét, Lorántffy Zsuzsannát tisztelt első alapítóként. Midőn azonban e nagyhatalmu pártfogók sirba szálltak, csakhamar bekövetkeztek az addig hatalmas és fényes egyháza az üldözés keserű esztendei. Szép templomát, nagy iskoláját elvtették; jeles papját, Czeglédi Istvánt, börtönbe hurcolták. Az üldözött egyháznak egyik legnagyobb pártfogója volt a debreczeni református egyház, a vagy, ami ezzel még ekkor teljesen egy volt: Debreczen városa.

Mikor a kassai reformátusok még a mult század első évtizedében új templom építéséről gondolkoztak, bizalommal fordultak jobb módban és helyzetben élő hitorsosaikhoz, és nem is hiába.

Debreczen város bírāja és tanácsa 1730. aug. 1-én kelt levelében értesíti a kassai nemes elkülsőt, hogy templomára Debreczen városában 123 frt és 55 dénár gyűlt.

Szödi István, debreczeni egyik pap, később esperes, 1730—31-ben összesen 155 „magyari forintokat” küld a kassai templomra, mely összeg a tiszántúli egyházkerület egyes egyházaiban gyűlt össze. A nagyemlékű Domokos Márton, Debreczen város főbírája 1735. október 13-án kelt levelében ismét 64 forint és 4 dénár adományról tudósítja a kassaiakat.

De ez adományokon kívül még más nagy szíveséget is tett Debreczen városa a kassai hitrokonoknak. Volt az egyháznak pár ezer forint tőképzezeskéje, a régi gazdagsg csekély maradványa, mely azonban az akkori viszonyok közt Kassán igen könnyen ki volt téve azon veszélynek, hogy egyszerűen lefoglalják és elveszik; tehát Debreczen városának nemes tanácsa kezelte több mint 50 éven át a kassai egyháznak mintegy 2000 forintra menő tőkét, egyes megbízottai (Forró István, Dömsödi Gergely és Tikos István) által, kik a kamatokat az egyház részére mindig pontosan kiszolgáltatták.

*) Mutatvány a husvára megjelenő „Tábor-tűzek-ből.”

Midőn aztán a mult század végén ismét hasadt a jobb idők hajnala, Tikos I. uram becsülettel átszámolta a tőképézt a kassai egyháznak; a legutolsó részletet 1792. apr. 24-én.

A kassai református egyház a szenvedések tüzeből, phoenixként megújodva, régi fényét visszanyerve, új életre kelt. — Az isteni kegyelem e század folyamán ismét támasztott nagyemlékű jöltevéket, kik fejedelmének mondható hagyományaik által örök időkre megvetették az egyház fennállásának anyagi alapját. A századunk második felében épült szép templomban ismét szabadon hangzik az iges szabadon száll az ének meny felé; az egyház híveinek száma folyton szaporodik; a hitbuzgóság és áldozatkészség nem hogy csökkenne, de szintén növekedik.

Midőn tehát ismét jól vagy on dolgozunk, hálával emlékezünk meg azokról, kik a borús napokban segítségünkre voltak.

»Forsan et haec olim meminisse juvabit!»

Kassa. Révész Kálmán.

Iskolai millénumokat!

Ezer év, alkotmányos szabad állam ezer esztendeje, teli dicsőséggel és szentelt fájdalom-mal és telve mindezek által fényes jövő új ezerévének biztosítékai: nincs a földkerekségen több, csak egyetlen egy nemzet, mely ilyen multra mutathatna, ily jövőbe tekinthetne. Csak a magyar nemzet.

Es mégis, szinte megdöbbenő, hogy mily kicsibe veszi népünk ezt a világtörténeti nagy eseményt, millénumunkat; mily süket az ezer esztendő regéire, mily közönyvel tekint az új évezred elé.

Hol ennek a magyarázata, hol az orvosszere?

A mostani apák, a nép nagy zöme, csüggedt kornak, az elnyomatás éveinek neveltjei. Az iskolai élet és az élet iskolája egyaránt rideg zsarnoksággal elzárta az akkori ifjak szeme elől a multat és a jövődot; a föltárlt jelen pedig bizony nem nyújtá a nemzeti öntudat világító, melegítő lángját.

A nemzeti öntudat varázsát, multért lelkesülő, jövőt kivívó őseréjét nélkülözik a magyar nép milliói. Ezrek, százazerek szent hevétele is kevés pedig a magyar birodalom területe, a nemzet minden rétegének ünneplő fénybe, izzó lelkesedésbe borítására. — miként az éj ezernyi csillaga hidegen és homályban hagyja a földet. Az egész magyar nemzet millió, meg millió szívé sugárzó napjának kell fényt derítenie, lelkesedést árasztania a millénumra.

Nem voltak reá nevelve az apák a méltó ünneplésre? a mult megbecsülésére? a jövő megteremtésére? Neveljék ré őket a fiaik!

Tanítsuk a fiaikat a millénum pártatlan dicsőségeért hálára s az új honfoglalás küzdelmeihez lelkes fogadattal készülésre. A gondviselés gyermekek által oktatja az atyákat: a gondviselés ösvényén haladunk, ha a honfoglalás ezer éves nagy, világra szóló ünneplését évekként megelőzve, évente rendezünk iskolai millénumokat.

Lelkesítsék tanítóik, iskolai hatóságok, ne késsünk, ne habozzunk e hazafias munkával. Száz meg száz módja s eszköze van az iskolai millénum tartásnak, egyik könnyebb, egyszerűbb, kedvesebb, mint a másik. Nem részletezek, csak a tapasztalatokra hivatkozom. A székhelyföld lelkes népevelől számos ily iskolai ünnepet rendeztek, sokban részt vehettem én is... és ők és én legszebb emlékeink közé sorozzuk, legboldogabb napjainknak valljuk e millénumok képzelhetetlen mély hatású ünnepeit. Gyermekek, ifjak, férfiak és agok, hajadonok és anyák, nép fiait és az intelligens tagjai mind egyenlő varázsa alatt állottak a nemzeti öntudat gyermekajkon megnyilatkozásának. Az első pünköszt lelkesedés lángja gyuladt ki a lelkekben s megtörtént az a csodás, felejtethetetlen dolog, hogy százával özönlött az oláh lakosság ily nemzeti ünnepre és miként iskolás gyermekek; a székhely és oláh szülők is egy edes örömben forrtak össze, együtt ültenek a nagy áldomást s valának mindannyian közülakarattal együtt, akár amaz első pünköszt ünnepén. És megtörtént, hogy a faluszéli erdőben lefolyt iskolai millénum hatása alatt minden felhívás, legkisebb szó nélkül az egész falu népe, a számos idegen szemlélő a templomnak vette útját; oda betérve, minden jeladás nélkül elzengette a Hymnust és a pap minden fölkerés, vagy készület nélkül szószékre lépett, hogy elrebegje a legszebb imák egyikét, mit valaha hallhattunk, rögtönzve, a hazaszeretted édes borától részegedve, szólvá minden népeknek nyelvén. A székhely nép készen várja az országos nagy ünnepet.

Es a hajduk? a nagy magyar alföld népe? Rendezzünk iskolai millénumokat!

(Debreczen.)

Ebttős Károly Lajos.

Politikai napilap, mely misszióját annyira nemes ambícióval tölti be, mint a „Debreczen”, hosszú életre van hivatva; forró kívánságom tehát, hogy e hírlap 50 éves jubileumát is üljön s e szép napot majdan az által ünnepelje meg, hogy az eszméket, melyekért annyira lelkesedéssel küzdött és küzd folyton, megtestesülve lássa mind!

Báránd, 1893. márczius 8.

Szabó József, ev. ref. lelkész.

ZORD IDŐKBÖL.

— Képlet. —

Irtá: Bay Ilona.

A csarodai anyakönyv szerint az ötvenes évek elején én gyermek voltam, szüleim védszárnya alatt tanulgattam, — bábuimmal gondtalanul játszadoztam. A felnőt lányokra igen mostoha idő volt az; a kettős magyar hazában a társadalmi életre olomsuly nehezült, mindenki saját otthonába vonult, a farsangot csakis a nagytárak jelzték; ama nehéző időben a magyar ember régi pajtását: a muzsikaszót nem szerette hallgatni, a cigány hegedűjét szögbe akasztotta, de ha kivételosen hegedűjén egy-egy régi nótá fözendült, a nótá hallgatója, a zenész, meg a hegedű hurjai együtt zokogtak. Jóravaló hölgy tehát farsangolásra miként gondolt volna! A hölgyek gömbölyű karjukon aczél-lánczot viseltek, és ama láncz-karpercz elmondá: minden háznak grátsza volt, mert kinek apja, kinek férje, testvére, jegyese, vagy távolabbi hozzátartozója hiányzott.

Sötét téli este volt; — testvéremmel a guvernante szobájában másnapra tanultunk. Közünk idözött rokon-lányka rohant be: „Megtint idegen jött, az ebédlöbe hideg sültet vittek be.” Szemfélékké váltunk.

— Maga legifjabb, megjelenése nem fog feltűnni, mond a guvernante. Pár szóban beszéltem az ebédlöbe, és a tágas ebédlöbe szobát vastag falába ékelt ajtó közébe húzódtva, figyelttem. A szobát a kandalló tüze világította, szüleim a tűz előtt ültek, átellenesen a cizterembe nyíló ajtó mellett sugár fért áll, széles karimás parasztlapját, olmos botját kezében tartotta, és halkán az akkori híres költeményt, „Tánczoltatok lányok” szavaltá. — Mikor elhallgatott, apám ülésel kínálta. Bányám, ismételve köszönöm, leültem mellette, a háziak minden perczen meglephetnek. Legalább a kalapot, botot tedd le. Az idegen fejét rázta. Ebből a sültből... A férfi megint a fejét rázta. Csak szalonnát és rozskenyeret viszek magammal.

Mikor a rozskenyér, szalonna az idegen szeredásába csuszott, apám a fehér gubás embert keblére ölelte, anyám könnyezett.

Idő várta tudtuk meg, hogy az a parasztlap öltözött ember, erdélyi menekült, szüleim rokona volt, az 1849-ben Nagy-Szabennél hős halállal kimult Mikes Kelemen g. unokáocscsa.

Különben a leirt jelenet annak időben minden háznál ismétlődött, akkor a magyar nemzet pártokra nem szakadt, a kaszt-gyűlöletet nem ismerték. A füstölög Losonczi város képlete még frissen lelki szemek előtt lebegett, és a közös bú, közös, őnzetlen honszerelem az egész magyar nemzetet egy családdá forrasztotta, és nagy szegénynek tekintették volna, ha valamelyik magyar ember hajlékát: a magyar bujdosók elkerülték volna!

(Debreczen.)

Nekem is van okom jubilálni!

Kevesen tudják ma már, hogy én is ott voltam a „Debreczen” keresztelőlén s hat évig én is a névtelen munkatársak közé tartoztam. A kik akkor a gárdába tartoztunk, azok közül — Szabó Tóni barátomat kivéve — csak egyet nem látok körülünk, megtértek rég pihenni! A szerkesztő irta a haragos vezércikket, pedig vajpula szive volt. Szabó Anti a német lapok nagy mestere volt s a „Külföld” rovatot nagy apparattussal állította elő, s politikai egybevetéseket valami helyes érzéssel tudott formába önteni. Szabó Tóni a Károly druzsám a 18 éves kor elevenségével s tízes buzgóságával szedte össze a napi helyi újdonságokat, belföldi híreket. Aztán én is segítettem valamit, persze jól esett, ha a szerkesztő megbízott, hogy iskolai, nevelésügyi mozgalmakról referáljak, vagy véleményt mondjak. S ha aztán valami cikket nyomonabban akartam az illető köröknek figyelmébe ajánlani, hát aláírtam a másik nevetem: G á t h a l m i.

Hát biz régi idők már azok! Egy negyedszázad! Hanem a mit én akkor tanultam, ma sem felejtettem el. Jártam nemcsak Debreczen főiskolájába, hanem a „Debreczen” iskolájába is. Ott is, itt is megtanultam lelkésdni hazánk függetlenségéért s ezt a tudományt ma is egyik drága kincsemnek tartom.

Nagy részben e kincset a „Debreczen”-től örököltem, tehát nekem is van okom önkökel jubilálni!

Györgytelek, márcz. 5. 1893.

Biki Károly.

A közművelődésnek egyik legfontosabb eszköze a sajtó és hírlapirodalom. Amde ezek csak úgy felelhetnek meg nagy feladatainknak, ha az iskola előkészíti számukra a kívánt alapot, a tiszta erkölcsöt és értelmességet.

Szülő anyja az iskola az irodalomnak s mint ilyen, joggal várhatja, hogy edes gyermeke az ő kicsinyelt érdekeit napi renden tartsa s győzelemre segítse.

A „Debreczen” minden alkalommal buzgó előharczosa volt az iskolai ügynek. Legyen tehát üdvözölve e napon, melyen 25 éves fennállását ünnepeljük!

(Debreczen.) Lada Sándor, tanító.

